

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 8. — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kacenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izbaža vsak dan, razen ponedeljka.
Naročnina znana mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Kongres JNS

Delegati političnih organizacij, ki so bili v Beogradu na kongresu Jugoslovenske nacionalne stranke, so se po večini že vrnili na svoje domove. Prišli so iz prestolnice polni zadovoljstva in zadovoljenja, prežeti z novo voljo do dela in borbe za načela realne in iskrene jugoslovenske politike, a ob enem tudi prepričani z okrepljenim zaupanjem v uspeh in zmago te politike. Na kongresu so se zbrali preizkušeni in doberni politični delavci, a tudi med njimi je bil redek, ki bi ga kongres in njegov potek prijetno ne presenetila, ker sta presešla najbolj optimistična pričakovanja.

Že sama udeležba je bila res impozantna. Stranka ni v položaju, da bi mogla izvajati kakršenkoli pritisk. Tudi ni v položaju, da bi mogla delegatom nadoknaditi z udeležbo zvezane žrtve na času, trudu in denarju. Kdor se je udeležil kongresa, ni mogel pričakovati nikake nagrade v kakršnikoli obliki, lahko pa se je izpostavil mnogim neprijetnostim. Polovična vožnja, običajna pri vsaki večji društveni prireditvi, je bila za kongres objavljen šele potem, ko so bili delegati ali že v Beogradu, ali vsaj že na potu, tako da ugodnosti polovične vožnje niso mogli izkoristiti. Kljub vsem tem zunanji zapreki se je poleg senatorjev in poslanec zbralo na kongresu JNS preko 700 delegatov sreskih organizacij iz vseh pokrajin države. Že to samo dejstvo je dovolj pričalo, kako močno so načela Jugoslovenske nacionalne stranke zasidrana v prebivalstvu Jugoslavije, pa je zato že samo po sebi navdalo delegate z zavestjo moči njihove politične vojske.

Zbor delegatov je po svoji sestavi najbolje pokazal, kako smešni so napadi nasprotnikov z raznih strani, da je Jugoslovenska nacionalna stranka le nekaka gosposka ali vsaj pretežno meščanska stranka, da niti ne omenjamo iz pobožne želje izvirajočih laži o »generalih brez vojske«. Slika, ki jo je nudil kongres, je potrdila pred vso javnostjo, da je res ravno nasprotno, da je namreč Jugoslovenska nacionalna stranka resnična ljudska stranka, predstaviteljica vseh sestavnih delov, vseh slojev in stanov prebivalstva Jugoslavije. Ogromno večino med delegati so tvorili zastopniki malega človeka, kmeta, delavca in obrtnika, čeprav je bila ravno za te sloje udeležba združena z največjimi žrtvami. Iz Srbije so prišli poleg delegatov tudi številni drugi kmečki pristaši stranke, ki so hoteli prisostvovati kongresu. Enako kakor delegati so bili tudi oni nad vse zadovoljni. Potrjeni so bili v svoji veri, da so interesi vsakega sloja, posebno tudi kmečkega, najbolje zaščiteni v politiki, ki je osnovana na načelu nacionalne solidarnosti.

Stvarni potek kongresa je bil dostojen impozantnega zunanjega okvira. Poročila vodstva stranke, podana od članov vodstva, so bila dokaz ogromnega duševnega dela, izvršenega v stranki. Jasno so opredelila stališča do vseh prilemov, ki jih mora politična stranka obravnavati. Obdelala so tudi najbolj koščljiva vprašanja ter proučila dokaz o soglasnosti naziranj tudi v zadevah, kjer se zde nasprotje različnih stališč. Pokazala so s tem, da je stranka res jugoslovenska.

Poročilo o delu in politiki stranke v triletnem razdobju od zadnjega kongresa v letu 1933. je podal glavni tajnik stranke senator dr. Kramer. Pokazal je na uspehe stranke in njene zasluge za jugoslovensko konsolidacijo. Razložil je, zakaj se je stranka po smrti velikega kralja začasno umaknila v rezervno, in dokazal, da se je to zgodilo iz obzirov na višje državne interese, ki jih stranka vedno predpostavlja svojim lastnim interesom. Impozantni kongres sam je bil najboljša potrdila dr. Kramerjeve ugotovitve, da ta začasni umik ni bil nikak izraz notranje slabosti.

Nad vse pomembno je bilo načelno politično poročilo, ki ga je podal senator Jovan Banjanin in ki smo ga v obširnejšem izveščju objavili v večeršnjem »Jutru«. Prepričevalo je dokazal, kako je samo v iskrenem jugoslovenskem duhu mogoča pravilna in uspešna rešitev vseh velikih in težkih problemov, ki so danes na dnevnem redu naše države in nacionalne politike. Ovrget je tolikokrat uporabljen pošteno izmišljotino, da je unitarizem identičen s centralizmom, konstatiral veliko škodo, ki jo je birokratični centralizem povzročil ravno jugoslovenski misli, ter ugotovil, da je centralizem definitivno likvidiran. Pokazal je pot, ki vodi v res občestno in samostojno samoupravo, kateri mora država prepušiti poleg čim večjega delokroga tudi vsa potrebna finančna sredstva, tako da bodo samouprave tudi v finančnem pogledu samostojne. Ponovno je opozoril, da je bistvo narodnega edinstva ravno v tem, da more biti nosilec države le narod kot celota, iz katere ne sme biti ločen noben njegov del. Nujna posledica tega stališča je, da mora tudi vrhovna državna uprava biti vodena pod enakomernim in enakopravnim vplivom vseh delov narodne celote. Razumljivo je, da je to jasno stališče našlo na navdušenem odobravanju.

JASNA IN RAVNA LINIJA FRANCOSKE ZUNANJE POLITIKE

Nova vlada hoče popraviti Lavalove napake ter okrepiti odnose z zavezniki, zlasti z Malo antanto

Beograd, 2. julija. p. Od kar je prišla na krmilo v Franciji vlada ljudske fronte, so postale smernice francoske zunanje politike zopet jasne. Nobenega dvoma ni več, da hoče sedanja francoska vlada voditi zopet politiko prijateljstva z vsemi svojimi zavezniki, in to odločno in dosledno. Kakor se izve v tukajšnjih diplomatskih krogih, je predsednik francoske vlade Leon Blum za časa svojega bivanja v Ženevi in v teku svojih razgovorov s predstavniki zavezniških držav pojasnil stališče svoje vlade ter poudaril, da stremi za čim tesnejšim sodelovanjem z vsemi starimi prijatelji in zavezniki Francije. O priliki sestanka z jugoslovenskim delegatom, pariškim poslanikom dr. Purićem sta Leon Blum in zunanji minister Delbos naglasila, da hoče Francija nadaljevati politiko prijateljstva z Jugoslavijo docela v duhu prijateljskega pakta, ki obstoja med obema državama. Trdno je odločena,

dosledno izvrševati vse obveznosti, ki izvirajo za Francijo iz te in vseh drugih pogodb z Jugoslavijo.

Ni dvoma, da hoče Blum popraviti napake, ki jih je napravil Laval, kateremu sedaj zelo zamerijo in očitajo, da je preveč zanemarjal politiko prijateljstva in zavezništva z Malo antanto. Sedanja francoska vlada hoče to napako popraviti in voditi politiko, ki ne bo dopuščala nobenega dvoma v njeno iskrenost in ki bo v naprej izključevala vsako dvomnost. Na eni zadnjih sej francoske vlade se je vodila razprava izključno o odnosih Francije do Male antante, zlasti pa do Jugoslavije. Ob tej priliki je bilo ponovno konstatirano, da bo Francija strogo spoštovala in dosledno izvajala prijateljski pakt z Jugoslavijo ter da bo najstrikteje izvrševala vse obveznosti, ki izvirajo za njo iz pogodb, sklenjenih med Francijo in Jugoslavijo.

vrhovne državne avtoritete, zraven pa izvedba primerne gospodarske reprezentacije ob strani politične, vendar oboje na osnovi starih načel o ljudski suverenosti, splošni volilni pravici, reprezentativnem sistemu itd., skratka na osnovi vse dosedanje demokratske tradicije francoske republike.

Središče tega novega ustavnega sistema je izvršilna oblast, ki ji stoji na čelu predsednik republike, voljen za dobo 10 let. Voli ga volilni kolegij, sestavljen iz obeh zbornic, nadalje 27 nanovo zaimenjenih pokrajinskih skupščin, izvoljenih v glavnem na osnovi poklicne reprezentacije, ter članov Francoskega instituta, to se pravi zastopnikov francoskih elitnih intelektualnih krogov, tako da so v kolegiju za izvolitev predsednika republike upoštevani politični, profesionalni in kulturni zastopniki francoskega javnega življenja. Predsednikova oblast je v toliko povečana, da sme v nekaterih izjemnih primerih izdajati dekrete brez sopodpisa kompetentnega ministra.

Predsedniku republike ob strani stoji prvi minister (ne več »ministarski predsednik«), ki ga predsednik republike imenuje iz vrst parlamentarne večine na začetku vsake zakonodajne dobe, in sicer za vso to dobo. Vendar pa mora to imenovanje »ratificirati« parlament z javnim skrutinijem. Nezaupnice vladi so precej otežkočene s posebno proceduro odlogov, prvi minister pa ima v rokah še ta korektiv, da sme v primeru nezaupnice zahtevati razpust parlamenta. Če se predsednik republike s tem ne strinja, je treba izvesti med volilci posvetovalni (ne zakonodajni) referendum.

Prvemu ministru pomaga 11 ministrov (njih število naj se torej močno skrči), vsakemu ministru pa državni podtajnik, ki ga imenuje predsednik republike brez sopodpisa ministra. Vseh 11 drž. podtajnikov je poudarjenih državnemu podtajniku prvega ministra in tvori z njim nekakšno samostojno oblast, ki se kot upravna oblast pridružuje trem glavnim oblastem, v katere je razdeljena država: izvršilni, zakonodajni in sodni. To naj bi postopoma privedlo do popolne depolitizacije vse javne uprave.

Parlament je voljen za dobo šestih let na osnovi proporcionalnega volilnega sistema, prav tako tudi senat. Zakonodajna funkcija

obeh zbornic je nekoliko omejena, popolnoma odpravljena pa je parlamentarna iniciativa glede izdatkov. Parlament zaseda največ šest mesecev na leto.

Glede lokalne uprave je važen predlog o uvedbi pokrajinskih skupščin na profesionalni podlagi s pravicami široke samouprave.

Kot najvišji kontrolni organ nad vso javno upravo pa se uvaja posebej organ — »Vrhovni dvor« — ki naj bo nekaj branitelj francoske ustavnosti.

Načrt je vzbudil veliko pozornost, ne samo zaradi imen strokovnjakov, ki so sodelovali pri njegovi izdelavi, temveč predvsem zaradi originalnosti nekaterih idej, ki streme po okrepljeni najvišje državne oblasti in javne avtoritete sploh, ne da bi se zaradi tega predlog izneveril francoski ustavni tradiciji, še manj pa slepo posnemal tuje eksperimente, ki ne bi odgovarjali francoskemu duhu.

Blum je optimist

Pariz, 2. julija. o. Blum je imel enoči dolg razgovor s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Kamiliom Krofto in rumunskim zunanjim ministrom Titulescom o srednje-evropskih problemih ter o reformi Društva narodov. Kar se tiče zadnje točke, se izdela načrt, ki bo takoj predložen v proučitev posameznim vladam, tako da bo lahko to vprašanje prišlo na dnevni red že jeseni ob priliki rednega zasedanja sveta Društva narodov. Blum, ki se je danes dopoldne s avtomobilom vrnil v Pariz, je izjavil francoskim novinarjem, da je bil tik pred svojim prihodom v Ženevo zelo v skrbeh, da pa so se njegove skrbi na njegovo veliko veselje razbistri, ker je ugotovil, da vlada v Ženevi še zmerom veliko zaupanje v Društvo narodov. Posebej je omenil, da je bil med Anglijo in Francijo dosežen popoln sporazum o glavnih smernicah skupne politike za obnovo avtoritete Društva narodov. Iz Ženeve odhaja s občutkom, da je velika večina delegacij sklenila iz italijansko-abeinskega konflikta izvajati to konskvenco, da se Društvo narodov in njegov pakt ojačita. Sedaj ni več govora o tem, da bi se moral pakt spremeniti tako, da bi se omejile obveznosti članic Društva narodov. Navzile obstoječim težavam sta Francija in Anglija čvrsto odločeni nadaljevati svoje delo za boljšo organizacijo miru in ojačanje pacifiističnih tendenc. Blum je poudaril, da je Francija kljub vsem nasprotnim trditvam danes bolj slozna kakor kdajkoli.

Zanimiv predlog za reformo francoske ustave

Sestavili so ga odlični pripadniki najrazličnejših strank — Predlog hoče očuvati demokracijo, a čim bolj izločiti njene hibe

Pariz, 2. julija. bv. Problem francoske ustavne reforme je že nekaj let predmet velikih javnih razprav in polemik. Nastop Blumove vlade in socialne reforme, ki jih ta izvaja, so spet sprožile nove polemike o tem vprašanju. Čedalje bolj čutijo, tako na levici kakor na desnici, da je treba francoski ustavni zakon, ki ne odgovarja več današnjim potrebam in tendencam, ki se uveljavljajo na ustavnem področju, spremeniti in ga prilagoditi novim razmeram.

V nizu načrtov in predlogov, ki se pojavljajo kakor gobe po dežju, je te dni vzbudil posebno pozornost do vseh podrobnosti izdelan načrt posebnega odbora strokovnjakov — pravnikov in političnih pisate-

ljev — ki se je sestal na iniciativo Jacquesa Bardouxa in v katerem so bile zastopane vse politične struje in zastopniki vseh mogočih ustavnih tendenc. Ta odbor je sedaj stopil pred javnost s svojimi predlogi, ki upoštevajo vso dosedanja francosko ustavno tradicijo, obenem pa uveljavljajo nove smernice, ki odgovarjajo duhu in potrebam časa.

Načrt Bardouxovega odbora stremi po odpravi vseh napak, ki se so pokazale do sedaj pri izvajanju obstoječih ustavnih predpisov, pri tem pa ostro zavrača vsako misel po posnemanju tujih vzorov, pa naj bodo to sovjetski, hitlerjevski ali fašistični. Glavni namen novega načrta je okrepitev

Po kongresu JNS

Brezuspešne spletke po listih — Brzjavne čestitke novemu vodstvu stranke — Slab vtis napadov na g. Živkovića

Beograd, 2. julija. p. Sijajni uspeh kongresa JNS gre mnogim očividno na živce in ga skušajo zaradi tega na vse mogoče načine zmanjšati. Razumljivo je, da je za te ljudi tako nepričakovano veličastveni potek kongresa JNS skrajno neugoden ter da prihajajo do spoznanja, da predstavlja JNS mogočen branik

šiti. Nekateri beograjski listi naravnost tekmujejo med seboj, kdo bi se bolj izkazal s spletkami proti JNS in njenemu vodstvu. Tem listom so se seveda pridružili tudi nekateri listi v Zagrebu in Ljubljani, ki jim je bila JNS že od nekdaj trn v peti. Vse te intrige niko gar ne razburjajo in tudi v vodstvu JNS jih sprejemajo le s posmehom.

Na kako veliko razumevanje je naletela obnovljena JNS v ljudstvu samem, najbolj dokazujejo neštete brzjavke, ki jih dobiva vodstvo stranke iz vseh krajev države, tako od svojih prijateljev, kakor tudi od onih, ki so doslej stali ob strani. Brzjavke pozivajo novo vodstvo JNS, naj odločno in dosledno nadaljuje započeto delo, ter mu zagotavlja sodelovanje in podporo.

Na enako jasen in konkreten način sta dr. Sećerov in dr. Kramer orisala stališče stranke do gospodarskih in zunanjepolitičnih problemov. Priznani gospodarski strokovnjak dr. Sećerov je poudaril potrebo jasnega sistema v naši gospodarski politiki, ki mora dobiti značaj premišljenega načrtnega gospodarstva, dr. Kramer pa je opozoril na načelo, ki jih vsem iskrenim Jugoslovenom naša mednarodna situacija. Na oba referata se bomo še povrnili.

Svoj višek je dosegel kongres ob zaključku, ko je bila postavljena na dnevni red volitev novega vodstva stranke. G. Nikoli Uzunoviću, prvemu predsedniku stranke, ki je z ozirom na svoje

Seja poslanskega kluba JNS

Beograd, 2. julija. p. Danes dopoldne je bila seja poslanskega kluba JNS, o kateri je bil izdan naslednji komunikat:

»Poslanski klub JNS je imel danes svojo sejo pod predsedstvom predsednika kluba dr. Vase Jovanovića. Seji so prisostvovali tudi podpredsednika JNS gg. Jovo Banjanin in Jura Donetović ter glavni tajnik JNS dr. Albert Kramer. Razpravljali so o vprašanjih, ki so v zvezi s kongresom stranke ter so bili soglasno sprejeti vsi potrebni sklepi. V smislu dotične 39. statuta stranke se pozivajo vsi oni narodni poslanci, ki so člani stranke, da vstopijo v poslanski klub JNS. Vpisanje se vrši v prostorih kluba dnevno od 11. do 12. ure.

Povratek predsednika vlade z Bleda

Beograd, 2. julija. AA. Z jutranjih brzjav iz Zagreba ob 8.21 je dopotoval z Bleda v Beograd predsednik vlade dr. Milica Stojadinović s soprogo.

Konferenca o sanaciji zadružništva

Beograd, 2. julija. p. Jutri se prične v Beogradu konferenca predstavnikov vseh zadružnih ustanov. Na tej konferenci bodo razpravljali o sanaciji zadružništva.

Točno plačuj »Jutru« naročnino Varui svojem zavarovalniku

slabo zdravje odklonil ponovno izvolitev, se je kongres zahvalil za njegovo delo in njegove zasluge za izvolitvijo za častnega predsednika. Novi predsednik g. Peter Živković je bil izvoljen s tako iskrenim navdušenjem, kakor se to redko dogaja pri volitvah strankinih šefov. Njegova izvolitev je vsem viden dokaz, da stopa Jugoslovenska nacionalna stranka v dobo prerogjenega in ojačenega dela. Z njim in prvim podpredsednikom g. Banjaninom tvori strankino predsedstvo najjačji poborniki za jugoslovensko misel. Novo strankino vodstvo je bilo zato z navdušenjem in z največjim zaupanjem pozdravljeno med vsemi pristaši iskrene jugoslovenske politike.

Ponesrečen poskus v združenih opoziciji

Zagrebski obisk Davidovičevega odposlanca je ostal zopet brez uspeha — Dr. Maček zahteva stvarnih predlogov in odklanja nadaljevanje teoretičnih razprav

Zagreb, 2. julija. o. Danes dopoldne se je Božidar Vlačić sestal v Kupincu z dr. Mačkom. Sestanek je trajal dve uri. Beograjski delegat se je nato vrnil v Zagreb, se sestal s profesorjem Jelasićem. Večslavom Vilderjem in dr. Budisavljevićem. Zvečer je odpotoval nazaj v Beograd. G. Vlačić je izjavil, da je izredno zadovoljen z razgovori, ki jih je imel davi z dr. Mačkom. Dr. Mačku je obrazložil stališče demokratov glede na razvoj razmer v državi. Poudaril je, da mu je dr. Maček izjavil, da je potrebno ne le načelno razpravljati, nego predvsem najti pravo pot. »Hrvatski dnevnik« poroča o vsem tem pod značilnim naslovom: »Stvarni predlogi namesto teoretičnih razprav!«

Zagrebski politični krogi sodijo, da je prišel Vlačić v Zagreb zaradi vznemirjenja, ki je nastalo pri dr. Mačkovih izjavah po ročevalecma pariškega »Populaire« in nekake holandskega lista. Vlačićev prihod v Zagreb je imel politični javnosti dokazati,

da kontakt med Beogradom in Zagrebom še vedno obstoja. Vlačić je imel baše nalogo dr. Mačku precizirati stališče Ljube Davidovića glede znanih zagrebskih predlogov. Izvedelo se je, da razgovori med zagrebskim in beograjskim delom združene opozicije še niso toliko napredovali, da bi bil koristen sestanek šefov opozicijskih skupin. Potemtakem so bili današnji Vlačićevi razgovori v Zagrebu spet samo informativnega značaja. Zato ni pričakovati, da bi se delovni odbor združene opozicije sestal v doglednem času.

Prvaki bivše KDK zamerjajo Beogradu, da še zmerom ni dosežen sporazum niti med zemljoradniki in demokrati. S tega vidika presoja Vlačićev obisk samo kot epizodo v brezkončnih razgovorih med Zagrebom in Beogradom, ki doslej še niso dosegli nikakega konkretnega rezultata in ki ga brzokone ne bodo dosegli niti v dogledni bodočnosti.

Tajna pogajanja med Dunajem in Berlinom

Senzacija pariškega lista — Nova prizadevanja za zbližanje obeh nemških držav — Slabi izgledi za uspeh

Pariz, 2. julija. o. »Intransigeant« poroča z Dunaja, da so v teku pogajanja med zveznim kancelarjem dr. Schuschniggom in nemškim poslanikom Papenom. Namen teh pogajanj je priprava za zbližanje med Avstrijo in Nemčijo. Papen zahteva, da sprejme Schuschnigg v svojo vlado zamenkrat tri avstrijske politike, ki so znani kot prijatelji hitlerjevske Nemčije, zato pa objavlja Nemčija, da bo ukinila visoke tak-

se za potovanja v Avstrijo in ustavila protiaustrijsko propagando v nemškem radiju. Schuschnigg s svoje strani zahteva od Nemčije priznanje neodvisnosti in suverenosti Avstrije in zagotovilo, da se Nemčija ne bo več vmešavala v avstrijsko notranje zadeve. Težave so baš zaradi te zahteve, ki jo Nemčija dosledno odklanja. Zaradi tega izgleda, da ta pogajanja ne bodo dosegla zaželjenega uspeha.

Razprava proti posl. Arnautoviću

Beograd, 2. julija. p. Razprava proti narodnemu poslancu Damjanu Arnautoviću in tovarišem, ki so obtoženi zaradi napada v Narodni skupščini, je razpisana pred državnim sodiščem za zaščito države za dne 10. julija ob 8. dopoldne.

Zahvala bolgarskih gledaliških umetnikov

Beograd, 2. julija. AA. Prosvetni minister Dobrovoje Stosićev je sprejel od bolgarskih gledaliških umetnikov, ki so gostovali v Beogradu, tole brzjavko:

Ko zapuščamo Vašo prestolnico, se globoko zahvaljujemo za vašo visoko pozornost.

Med dvema kongresoma

Poročilo glavnega tajnika JNS dr. Kramerja o delu in politiki stranke po prvem kongresu

Statuti Jugoslovenske nacionalne stranke predpisi, da mora glavni odbor kongresa predložiti poročilo o delu stranke po zadnjem kongresu. V imenu glavnega odbora je podal to poročilo na predvečerjem kongresu stranke glavni tajnik dr. Albert Kramer. Iz njegovega referata posnemamo:

Kongres 1. 1933

Prvi kongres stranke je bil 20. julija 1933. Takrat se je stranka definitivno konstituirala, si dala definitivno ime, odobrila formulacijo svojega programa in potrdila svoje statute. Za predsednika je bil izvoljen g. Nikola Uzunović, poleg njega pa sta tvorila vodstvo stranke širši in ožji glavni odbor, prvi z 250, drugi s 45 članov. Glavni odbor je imel 10 podpredsednikov, glavnega tajnika in blagajnika. Delo stranke je vodil predsednik s posvetovalnim sodelovanjem podpredsednikov in generalnim tajnikom kot izvršnim organom. Seje ožjega glavnega odbora so bile sklicane le, kadar so bila na dnevnem redu posebno važna politična ali taktična vprašanja.

Delo stranke po kongresu

Ker so bile na kongresu leta 1933 ukinjene banovinske organizacije, je moralo vodstvo stranke vzdrževati direktno zvezo s sreskimi organizacijami. Glavno stremiljenje je šlo za to, da se ustvari notranja homogenost v stranki in se izločijo stare strankarske razdrobljenosti. V tem pogledu so bili doseženi lepi uspehi, čeprav težkoče niso bile majhne. Vodstvu se je posrečilo, da je obdržalo organizacije stranke v stalnem pokretu in pri živahnem delu, vendar pa se je kmalu pokazalo, da ukinjenje banovinskih organizacij ni bilo koristno.

V oktobru 1933 se je stranka v vsej državi udeležila občinskih volitev. Pod devizo sodelovanja vseh konstruktivnih elementov v naših samoupravnih enicah, v katere je zakon o občinah uvedel novo demokratsko življenje, so dale volitve zelo pomembne rezultate in stranka jih je mogla zabeležiti kot popoln uspeh.

V narodnem predstavstvu je stranka v sezoni 1933-34 dala državi proračun v težkih razmerah. V teku budžetske debate je predsednik stranke g. Nikola Uzunović februarja 1934 prevzel tudi vodstvo kraljevske vlade.

Po predložitvi proračuna se je vodstvo stranke sistematično posvetilo organizacijskemu delu. V teku leta 1934 so se vršile po vseh banovinah okrožne konference, ki so prinesle zelo zadovoljive rezultate. Dvigale so voljo za delo v organizaciji, okrepile solidarnost in borbenost stranke. Tragični 9. oktober 1934. je prekinil to delo. Smrt Velikega kralja je pahnila narod v globoko žalost. Reči smemo, da je delo za nacionalno konsolidacijo, ki ga je stranka že izvršila v vseh krajih naše države, mnogo pripomoglo, da je naš narod prenesel katastrofalni udarec v dostojanstvenem miru.

Režim g. Jevtića

Smrt kralja Zvedinitelja je postavila državo, a ž njo tudi našo stranko pred težke probleme. V novembru 1934 je bila cela vrsta predsedstvenih sej, na katerih je bila izvedena temeljita diskusija o nastali politični situaciji in posebej še o novih nalogah stranke. Dne 17. decembra 1934 pa je prišlo do ostavke vlade g. Nikole Uzunovića in dne 21. decembra je g. Bogoljub Jevtić sestavil svojo novo vlado. Četudi JNS ni prevzela nikake formalne odgovornosti za novo politično situacijo, je vlado g. Jevtića v narodnem predstavstvu lojalno podprla. Stala je na stališču, da je treba v težkih časih, ki so nastopili za narod in državo, državne in nacionalne interese predpostaviti vsem strankarskim ozirom.

Stranka je službeno sodelovala še pri volitvah v senat v februarju 1935. Usodnega značaja za nadaljnji politični razvoj v državi in za stranko samo pa je bil razpust narodne skupščine. Na sejah ožjega glavnega odbora vodstvo stranke ni prikrivalo svojega mnenja, da nove volitve ne bodo dale koristnega rezultata za konsolidacijo razmer v državi. Vendar je na teh sejah prevladalo mišljenje, da je treba iskati možnost, da stranka sodeluje z vlado pri

teh pomembnih in za nadaljnji razvoj razmer v državi odločilnih skupščinskih volitvah. Do tega sodelovanja ni prišlo. Treba je podčrtati, da ne po krivdi stranke.

Petomajske volitve

Vodstvo stranke je bilo postavljeno pred težko odgovornost. Združena izvenparlamentarna opozicija je pripravljala enoten nastop pri volitvah in njene šanse so bile dobre spričo vedno večje razcepjenosti nacionalnih vrst. Stranka se je morala zato odločiti, ali naj s samostojnim nastopom pri volitvah razdeli nacionalne volitve v dve nasprotujoči si fronti proti enotni fronti združene opozicije. Splošni državni nacionalni interes je zmagal nad strankarskim, je bilo predsedstvo stranke prepričano, da kerbi dve nacionalni listi značijo zmago združene opozicije. Sklenjeno je bilo zato, da stranka ne postavi svoje liste in da da svojim somišljenikom prosto izbiro med listami, ki niso nasprotne državnemu in narodnemu edinstvu.

V smislu ločitve je na listi g. Jevtića kandidiralo in bilo izvoljeno večje število članov JNS. V mnogih krajih so organizacije JNS poštvalno sodelovale v volilni kampanji. Vnovi narodni skupščini so poslanci, pristajši JNS, podprli vlado. Vstopili so v vladni skupščinski klub tem lažje, ker mu je bil dan v glavnem splošno nacionalni delovni značaj.

Vlada g. Stojadinovića

Kmalu pa se je pokazalo, da je nova skupščinska večina nehomogena in da ne proži dovolj čvrstega oslona za konsekvantno zamišljeno državno politiko. Ko je 24. junija prišlo do sestave vlade g. dr. Milana Stojadinovića, si je mogel novi režim brez velikih težkoč sestaviti večino iz vrst poslancev, ki so bili izvoljeni na docela drugačnem programu.

Tako v vladi g. Jevtića kakor pozneje v vladi g. dr. Stojadinovića so sodelovali na lastno odgovornost tudi nekateri odlični pristajši JNS. Šele v momentu, ko je nova vlada pristopila k formiranju nove politične stranke, so naši strankarski prijatelji iz stopili iz nje.

Politična in organizacijska delavnost stranke je v decembru 1934 bolj in bolj zastajala. V vodstvu stranke je prevladalo mišljenje, naj stranka stopi v rezervo in ne ovira novih kombinacij, o katerih se je govorilo, da bodo mogle uspešneje vplivati na razvoj političnih prilik in hitreje reševati težke politične, gospodarske in socialne probleme.

Obnova strankinega delovanja

Kmalu pa je v vrstah strankinih prijateljev nastopila reakcija. Čim večja je postajala aktivnost nasprotnikov jugoslovenske ideje, tem jačja je bila zahteva, da se obnovi JNS kot najmočnejša politična organizacija jugoslovenskih nacionalistov. Te težnje so prišle do izraza najprej na raznih konferencah, od katerih je tako zvanj pooborski sestanek dobil nekaj poseben pomen in so ga mnogi celo skušali naslikati kot akcijo, naperjeno proti JNS.

Dr. Kramer je nato poročal o delu in politiki poslancev in senatorjev JNS v obeh zbornicah narodnega predstavništva. Omenil je med drugim znano interpelacijo kluba senatorjev JNS v novembru 1935, ki je opredelila stališče strankinih mandatarjev do kraljevske vlade in do vseh aktualnih političnih vprašanj. Orisal je na kratko tudi potek proračunske razprave v senatu in pomen znanih senatnih sklepov. Končno je še podrobno orisal organizacijsko delo za obnovo strankinega delovanja in vse priprave za kongres. Rekel je med drugim:

V vseh banovinah so izvedene banovinske organizacije stranke. Z rezultati tanovinskih skupščin smo lahko popolnoma zadovoljni. Pokazale so vsej jugoslovenski javnosti, kako napačna so bila tolmačenja o značaju rezerviranosti naše stranke, pokazale so, da je jugoslovenska misel povsod živa moč, ki vlija odpornost in borbenost. Skoro povsod smo očuvali kadra naših zvestih pristaveh. Konstruktivni jugoslovenski element je ostal zbran na programu naše stranke in izraža svojo odločno voljo za delo in borbo v naših vrstah.

Italijanski novinarji izgnani iz Ženeve

Morali so zapustiti mesto in kanton Ženevo — Protesti italijanskih listov — Po italijanskih zatrdilih demonstracija novinarjev proti negušu ni bila organizirana

Ženeva, 2. julija. r. Snoči ob 22.15 so bili italijanski novinarji, ki so bili aretirani zaradi demonstracij proti abesinskemu cesarju na otvoritveni seji skupščine Društva narodov, izpušteni iz zaporov. V spremstvu policijskih organov so se podali v prostore italijanske delegacije. Kmalu za tem jim je bilo sporočeno, da so izgnani iz ženevskega kantona. Zato so se morali v spremstvu detektivov še ponoči odpraviti v sosednji kanton Vaud. Večja skupina italijanskih novinarjev je spremljala v avtomobilih. Med njimi je bil tudi avtomobil italijanskega poslanika v Bernu. Izgnani novinarji so najeli dva ženevska odvetnika in ju pooblastili, da vložit zahtevajo odškodnino, ker jim je bilo z izgonom onemogočeno delovanje kot poročevalcem listov pri Društvu narodov. Tajništvo Društva narodov jim je odvzelo vstopnice za poslopje Društva narodov.

Rim, 2. julija. AA. Italijanski listi se v svojih komentarjih ostro izražajo zoper ravnanje švicarskih oblasti proti italijanskim novinarjem. »Gazeta del Popolo« pravi, da Društvo narodov ne more pričakovati, da bi s takšnim ravnanjem nasproti italijanskim novinarjem povzdignilo svoj ugled in moč, da lahko zahteva ponovno evropsko sodelovanje. Ta incident, zaključuje list, je nov dokaz za potrebo po reformi Društva narodov.

Rim, 2. julija. AA. Agencija Stefani poroča: Politični krogi izjavljajo, da so inci-

dent, do katerih je prišlo večeraj v Ženevi, spontana reakcija italijanske skupine, ki je videla, da drugi ploskajo boljše vladarju države, kjer so storiili toliko nevrednosti zoper italijanske vojake. Te spontane reakcije ni nihče pripravljaval. Prišla je iz srca Italijanov, med katerimi so se nekateri vrnili z bojišča v Vzhodni Afriki. Incident je bil navadna manifestacija drugačnega mišljenja. V Ženevi, pravijo tipični krogi, izhaja razen tega tudi list »Journal des Nations«, ki vsak dan neovirano priobčuje strahovite napade in žalitve proti Italiji. Tukaj so prepričani, da bo večerajšnji incident hitro likvidiran. Gotovo je, da so vsi Italijani solidarni s skupino svojih rojakov, ki so kot novinarji prisostvovali večerajšnji seji plenuma Društva narodov in ki so zagledali pred seboj neguša, ki ne bi bil smel dobiti dovoljenja za govor v Ženevi. Obžalovati je treba, da je baš v trenutku, ko je Italija s svojo novo noto dokazala svojega pomiriljivega duha, prav v tem trenutku mogel govoriti bivši vladar države suženjstva in barbarstva z namenom da kali vodo. Vzlic temu so bili prepričani, da bo italijanska nota proučena in ocenjena kakor zasluži.

Razrešena častna konzula

Beograd, 2. julija. p. Razrešena sta dosedanja častna konzula dr. Jovan Jovanović in Londonu in Huan Desposito v Montevideu.

10. julija konec sankcij

Danes bo Društvo narodov sklenilo, da lahko vse članice obnove svoje gospodarske odnose z Italijo

Ženeva, 2. julija. g. Čeprav se bo splošna debata v plenumu DN končala šele jutri, se je vendarle že danes dosegel načelni sporazum med večino delegacij o popolni ureditvi abesinske zadeve. Dejstvo, da je Leon Blum že danes odpotoval iz Ženeve, dokazuje, da ne bo več prišlo do resnih komplikacij. Mogoče je, da bo neguši dvignil svečan protest proti ukinitvi sankcij, kar pa ne bo ničesar izpremenilo na določenem postopanju. V kratkem govoru bo najprej francoski zunanji minister Delbos formuliral praktične zaključke splošne debate, nakar bo DN izročilo vprašanje ukinitve sankcij koordinacijskemu odboru. Po debati na plenarni seji bo sklicanje koordinacijskega odbora samo formalnega značaja ter bodo na tej seji samo določili datum, ko prenehajo sankcije proti Italiji in bodo vse države zopet dosegle svojo svobodo, namreč, da lahko obnove svoje odnose do Italije. Ta termin bo najbrže 10. julij. Vprašanje reforme pakta o DN se bo odgodilo na prihodnje plenarno zasedanje DN meseca septembra.

Ženeva, 2. julija. r. Društvo narodov je danes zasedalo dopoldne in popoldne. Popoldanska seja se je zavlekla pozno zvečer. Vsega je bilo za danes pripravljenih še 15 govornikov. Jutri bo najbrže samo kratka seja, na kateri bo sprejeta resolucija, nanašajoča se na italijansko-abesinski spor, na ukinitve sankcij in na reformo Društva narodov. Nekateri ženevski listi ironično pišejo, da se bo jutri izvršil z največjimi svečanostmi pogreb sankcij proti Italiji, ki pa bo brzokone tudi pogreb samostojnosti abesinske države. Takoj po jutrišnji zaključni seji se bo sesel sankcijski odbor, ki bo sklenil svoj prostovoljni razid, ker bo z ukinitvijo sankcij prenehala tudi njegova funkcija.

Na današnji dopoldanski seji je prvi govoril avstralski delegat Bruce. V svojem govoru je izjavjal, da je treba sankcije ukiniti, ker zdaj ničesar več ne konstatirajo. Bruce upa, da bo skupščina DN skrbno proučila vprašanje preureditve ženevske ustanove. Misli, da zaradi neuspeha DN ne gre valiti vse krivde na določbe pakta DN, temveč na način, kako so se določbe tega pakta izvajale. Sedanja praksa vzbuja po sodbi Brucea popolnoma napačno pojmovanje o pojnu varnosti.

Urugvajski delegat je bil mnenja, da zdaj ni čas za proučevanje o načinu izvajanja pakta. Govorniki misli, da sankcije nimajo nobenega smisla več in tudi upravičene niso več, zato jih je treba ukiniti. Nato je povzel besedo danski zunanji minister Munch, ki je izjavil, da bi nadaljevanje sankcij danes pomenilo brezplodno demonstiacijo brez učinka. Cilj, ki si ga je svet DN ponovno postavil, namreč da se doseže pravičen mir, se ni dosegel. O priznanju položaja, ki je nastal s silo

orožja, ne more biti govora. Država ni prenehala obstajati, tudi če je zasedena od tuje vojske.

Švicarski delegat Motta je obrazložil vzroke, ki po švicarskem mnenju govorijo za to, da se sankcije takoj ukinejo. Za njim je poudarjal litevski delegat, da je treba stremeti za tem, da se izpolnijo obveznosti za mirno rešitev vseh sporov. V tem pogledu je potrebna reforma DN. Litva je že pred leti stavila o tem svoje predloge. Napake v DN so mnogo manj nevarne, nego pozkus nekaterih držav, da se osvobodijo obveznosti, izvirajočih iz tega pakta.

Nizozemski delegat se je najprej izjavil za ukinitve sankcij ter je pri tem poudarjal, da se mora proučiti položaj, do katerega je prišlo zaradi tega, ker so bile države prisiljene k izvedbi gotovih obveznosti, ne da bi se tem državam obenem dalo gotovo jamstvo proti možnosti napadov.

Na popoldanski seji je zastopnik Čila podprl izvajanje argentinskega delegata. Ponovil je svoje nedavne iniciativne pred svetom DN glede reforme DN. Po mnenju njegove vlade mora reforma v prvi vrsti omogočiti univerzalnost DN. V ostalom so pokazala izkušnja, da akcije DN ne morejo biti učinkovite, ako ne bodo šle dalje kot v italijansko-abesinskem konfliktu, in da se morajo rešitve problemov povesti predvsem direktno zainteresiranim državam. Ako poizkus, da bi se pakt DN prilagodil dosedanjim izkustvom, ne bi dovedel do miru ali do kolektivne varnosti, bi si morala država Čile zopet vzeti nazaj svojo suvereniteto, ki jo je opustila z vstopom v DN.

Nato je madžarski delegat izjavil svoje zadovoljstvo nad spravičnim duhom, ki se je pokazal v razpravi. Madžarska vlada ve, da ženevski mehanizem kaže gotove ne-popolnosti, ki deloma izvirajo iz pakta samega, deloma pa iz načina njegove uporabe. Madžarska vlada je mnenja, da naloge DN ne smejo biti omejene samo na strogo uporabo sredstev za pritisk. Ta sredstva se morajo pred vsem spraviti v sklad s pogoji, ki so določeni v členih 11, 13 in 19, torej z mirnimi sredstvi za ureditve sporov, da se po možnosti izboljša v vsakem primeru nastala situacija. Madžarska vlada ugotavlja, da danes ni več osamljena pri doseganju tega cilja. Vsak dan se množi glasovi, ki zahtevajo uporabo člena pakta.

Švedski delegat je ugotovil, da je fronta sankcijskih držav za povsod prednja. Ker so sankcije odvisne od kolektivne akcije, morajo sedaj, ko se nekateri članice DN zavzemajo za ukinitve sankcij, slediti temu primeru tudi druge države.

Irski delegat De Valera je poudarjal, da je zelo neugodno, da preko 50 držav druga za drugo javno priznavajo, da morajo žrtve napada prepušteni njeni usodi. Irski delegati so še posebno občutljivi, ker zastopajo majhen narod, ki je bil že izpostavljen napadom in razkosanju. Isto velja tudi za vse druge majhne narode. Gre za to, da se določijo take obveznosti, ki se bodo lojalno izpolnjevale.

Rim čaka na odločitev DN

Od tega bo odvisna bodoča italijanska politika v Evropi in odnošaji Italije do Društva narodov

Rim, 1. julija. AA. »Giornale d'Italia« ugotavlja, da je italijanska spomenica Društva narodov dokument usodnega pomena. List pravi, da je od načina, kako bo ta spomenica sprejeta, odvisna orientacija italijanske politike v Evropi in v Društvu narodov. Ta orientacija vsakako ne bo brez vpliva na politično linijo mnogih drugih držav v Evropi in drugod. Italija ni nikoli z namenom bojkotirala sodelovanja v Evropi in Društvu narodov, temveč je to sodelovanje izključila inkvizitivna drugih činiteljev. Ta ugotovitev je najvažnejša točka italijanske note. Trezno in kristalno jasno izražanje misli zunanjega ministra grofa Ciana je postavilo vlade sankcijskih držav pred odločilno alternativo. Odločiti se morajo, ali žele sodelovanje Italije, da odklonijo sodelovanje Italije, ki bi ostala na postojankah, nasprotujočih splošnemu mednarodnemu sodelovanju. Današnji italijanski listi ne komentirajo

jo mnogo večerajšnjega govora angleškega zunanjega ministra Edena v Ženevi. Predvsem podčrtavajo, da je Eden priznal, da sankcije niso uspeli. Tudi govor francoskega ministrskega predsednika je bil sprejet brez posebnih komentarjev. Listi opozarjajo na Litvinovo izjavo, da je Rusija že v maju na tedanjem izrednem zasedanju sveta Društva narodov zahteval ukinitve sankcij. »Giornale d'Italia« poroča, da se bo jutri sestel koordinacijski odbor, ki bo izdelal predlog o ukinitvi sankcij. Vprašanje pa je, ali se bo hkratu priznala tudi italijanska okupacija Abesinije. Poročevalci lista meni, da skupščina Društva narodov sploh ne bo razpravljala o tem vprašanju ne v pozitivnem, ne v negativnem smislu. Ni pa izključena možnost, da bo Društvo narodov sprejelo resolucijo, v kateri bo poudarilo načelo člena 10 pakta, ki se nanaša na teritorialno integralnost držav članice Društva narodov. Pri tem pa ne bo v ničemer aludiral na Italijo oziroma na italijansko-abesinski spor.

Stališče nevtralnih držav glede reforme Društva narodov

Ženeva, 2. julija. r. Zunanji ministri Danske, Norveške, Švedske, Finske, Nizozemske, Španije in Švice, ki tvorijo blok takozvanih nevtralnih držav, so imeli po večerajšnji seji Društva narodov ločeno konferenco, na kateri so razpravljali o položaju v Ženevi in o splošnem mednarodnem položaju ter so prišli do naslednjih ugotovitev:

Poslabšanje mednarodnega položaja in primeri, ki so se pripetili zadnja leta, ko se je kršil pakt Društva narodov z uporabo nasilja, so vzbudili dvom, ali še obstaja predpostavka, pod katerimi so te države prevzele obveznosti, izvirajoče iz pakta Društva narodov. Po njihovem mnenju ni dopustno, da so ostali nekateri členi pakta Društva narodov, zlasti pa določbe po omejitvi in znižanju oborožitve, mrtve črke na papirju, dočim se drugi členi pakta

Društva narodov izvajajo. Sprito resnega položaja, v katerem se nahaja Društvo narodov, priznavajo omenjene nevarne države potrebo, da se prouči vprašanje, ali naj se pakt Društva narodov revidira, ali pa naj se izpremeni samo način njegovega izvajanja, da bi se povečala in učvrstila ona varnost, ki jo mora zajamčiti vsem državam članicam Društva narodov. Mnenja so, da bi bilo treba s strani skupščine Društva narodov skleniti jasne direktive za izvajanje določb pakta Društva narodov, ne da bi se te določbe bistveno izpremenile. V prvi vrsti bi se bilo treba sporazumeti o točnem izvajanju določb, ki jih vsebujejo najglavnejši členi pakta. Dokler pa se pakt Društva narodov izvaja ne popolno in nedosledno, se mora to dejstvo pri izvajanju posameznih določb tudi primerno upoštevati.

Gdanski problem pred DN

Ženeva, 2. julija. o. V Ženevo je prispel vrhovni komisar DN za avobodno mesto Gdansk Jean Lester. Angleškemu zunanjemu ministru Eden, ki je predsednik sveta Društva narodov in poljskemu zunanjemu ministru Becku kot zastopniku Poljske je obirno poročal o poslednjih dogodkih v Gdanku in zlasti o proglasu narodno-socialistične stranke, s katerim je bil Gdansk proglašen za neodvisno mesto, ki ne priznava več varstva Društva narodov.

Popoldne se je sestel svet DN na tajno sejo, na kateri je razpravljalo o gdanskem vprašanju. Najbrže bo v soboto sklicana javna seja sveta DN, na kateri bo govora o ukrepih, ki naj jih izda DN, da zaščiti Gdansk pred okupacijo s strani Nemčije. V ženevskih krogih je zbudilo postopanje Nemčije, ki povzroča DN s svojim postopanjem velike težave, veliko ogorčenje. Boje se, da se bo s tem mednarodni položaj znova kompliciral.

Trije Nemci

v češkoslovaški vladi

Praga, 2. julija. r. Pogajanja med vlado in nemško krščansko socialno ljudsko stranko so dovedla do popolnega uspeha in je ta stranka stopila v vladno koalicio. Poslanec te stranke Ervin Zajček bo imenovan za ministra brez portfelja. Na ta način bodo imeli Nemci na češkoslovaškem tri ministre. Nemški socialni demokrat dr. Cizek je minister za narodno zdravje, zastopnik zveze nemških kmetov dr. Spina in zastopnik nemške krščansko-socialne ljudske stranke, Zajček pa za ministra brez portfelja. Z vstopom nemških krščanskih socialcev v vladno koalicio je število vladne večine v poslanski zbornici naraslo od 171 na 177, število glasov opozicije pa je padlo od 129 na 123. Večina vladne koalicije je zaradi tega porasla od 42 na 54.

Zasedanje interparlamentarne unije

Budimpešta, 2. julija. AA. Seje konference medparlamentarne unije se prično jutri ob 11. dopoldne. Prvi seji, ki bo zelo svečana, bodo prisostvovali kraljev namestnik Horthy, člani vlade in obeh madžarskih zbornic, člani diplomatskega zbora in najuglednejše osebnosti iz madžarskega gospodarskega, političnega in družabnega življenja. V imenu madžarske vlade bo tuje delegate pozdravil zunanji minister Kanya. Na dnevnem redu prve seje je poročilo generalnega tajnika interparlamentarne unije o splošnem političnem položaju. Zvečer prideta predsednika obeh madžarskih zbornic za tuje delegate banket in sprejem. Danes ob 11. dopoldne se je vršila seja izvršnega odbora interparlamentarne unije.

Naša delegacija za interparlamentarno konferenco

Beograd, 2. julija. p. Davi je odpotovala na konferenco interparlamentarne unije v Budimpešto jugoslovenska parlamentarna delegacija pod vodstvom predsednika senata dr. Ljubomira Tomašića in predsednika narodne skupščine Stevana Cirića. V delegaciji sta med drugim podpredsednik senata dr. Miroslav Ploj in narodni poslanec Ivan Mohorić.

Nova angleška demarša v Berlinu

Ženeva, 2. julija. o. V zvezi z razgovori, ki so jih imeli zadnje dni angleški zunanji ministri Eden, francoski ministriški predsednik Leon Blum in francoski zunanji minister Delbos ter belgijski ministriški predsednik Van Zeeland, se zatrjuje v poučenih krogih, da bo angleška vlada izvršila v Berlinu novo demaršo ter zahtevala čimprejšnji odgovor na angleško vprašalno polo. Razpravljali so tudi o sklenitvi zapadno-evropskega pakta, ki bi obsegal Francijo, Anglijo, Nemčijo in Belgijo in kateremu bi pozneje pristopile tudi nekatere nevturalne države.

London, 2. julija. o. »Morning Post« ima iz Berlina poročilo, da bo v 8 dneh redigiran nemški odgovor na angleško noto. Nemški odgovor bo hkratu vseboval tudi novi načrt za gospodarsko sodelovanje v Evropi. V Berlinu govore tudi o skorajšnjem sestanku državnega zbora, ki ga bo Hitler obvestil o najnovejših zunanjepolitčnih sklepih nemške vlade.

Kaj bo povedal Hitler?

Berlin, 2. julija. o. Glede na mednarodni položaj pričakujejo tukajšnji diplomatski krogi z naraščajočo napetostjo govor Hitlerja, ki ga bo imel najbrže že v nedeljo v Weimaru. Pričakuje se, da bo Hitler razvel stalističe do vseh zunanje političnih dogodkov.

Priprave za izvoz sadja

Beograd, 2. julija. p. Centralna komisija za izvoz sadja pri ministrstvu za trgovino je končala svoje zasedanje, na katerem je razpravljala o letošnji izvozni sezoni. Sejanje so prisostvovali zastopniki zavarovalnice, pospeševanje zunanje trgovine, zastopniki Agrarne banke ter zastopniki raznih trgovskih združenj. Po poročilih, ki jih je prejela komisija, bo letošnji pridelek sadja zelo dober. Zaradi tega je potrebno, da se pravočasno store vsi potrebni koraki za prodajo našega sadja ter za pravilni in pravočasni izvoz. Komisija je predlagala uvedbo posebne kontrolne službe za izvoz sadja ter sklenila vse potrebno, da se pravočasno zagotove tudi finančna sredstva za izvoznike. Izdani bodo dalje ukrepi, ki naj onemogočijo spekulacije in pritiskanje cen na škodo producentov.

Obsodbe zaradi komunizma

Beograd, 2. julija. AA. Državno sodišče za zaščito države je dne 25. junija 1936 z razsodo št. 10/36 obsodilo spodaj navezane osebe zaradi članstva in propagande komunizma po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi:

Majnarica Ivana iz Delnice, zasebnega uradnika v Splitu, na 2 leti robije in 2 leti izgube častnih pravic, Marić Tonko, prodajalko iz Splita, na podrgdo leto robije in 2 leti izgube častnih pravic, Vlaka Rala, trgovca iz Splita, na leto dni robije in 2 leti izgube častnih pravic, Peruša Ninka, profesorja iz Splita, na 2 leti robije in 2 leti izgube častnih pravic in na izgubo državne službe, Jelačka Burka, poljedelca iz Splita na leto dni robije in 2 leti izgube častnih pravic.

Zagrebska vremenska napoved za danes: Oblačno, ponekod dež in nevihte. Padee temperature.

Dunajska vremenska napoved za petek: Teško je presojati ali se bo hladni zapadni val zopet vrnil proti zapadu, ali pa bo prevladoval atlantski znak. V prvem primeru je treba računati z razjasnitvijo in močnim dvigom temperature, v drugem pa s splošno hladnim, deževnim vremenom.

Gospodarstvo

Težavno stanje glavne bratovske skladišnice v Ljubljani

Glavna bratovska skladišnica v Ljubljani je izdala za preteklo leto poslovno poročilo, iz katerega posnemamo naslednje:

Z ministrsko uredbi od 7. maja je bil ustanovljen osrednji sklad za sanacijo glavni bratovskih skladišč, ki naj omogoči nemoteno poslovanje onih bratovskih skladišč, ki so zaradi posledic gospodarske krize prišli v težave in ne morejo zadostiti svojim obveznostim. Pravico do podpore iz tega sklada imajo samo ena bratovska skladišnica, ki upokojujejo svoje člane samo ob dokazani trajni onemoglosti in ki pobirajo za pokojninsko zavarovanje po pravilih najvišje to je 14 odstotne prispevke. Ker sta ta dva pogoja podana samo pri glavni bratovski skladišnici v Ljubljani ima pravico do podpore iz osrednjega sklada zaenkrat samo ta. Navzlic temu je dvomljivo, da bo osrednji sklad z dosedanjimi sredstvi zmogel postavljeno nalogo, kajti kriti je treba ne le primanjkljaj za pokojnine, temveč tudi doklade k pokojnikom staropokojencev, ki so se do 31. maja 1935, plačevali iz sredstev Pokrajinskega pokojninskega sklada za Slovenijo. Iz osrednjega sklada je prejela pokojninska blagajna lani podporo v znesku 1.287.000 Din, kar pa je sama prispevala v fond 635 tisoč Din je znašala dejanska podpora le 552.000 Din, od banke uprave dravske banovine je bratovska skladišnica prejela kakor prejšnja leta podporo 100.000 Din.

Poročilo navaja nadalje, da se je v premogetovni industriji dravske banovine položaj lani še poslabšal. Glavni vzrok temu je poleg splošne gospodarske krize njeno zapostavljanje pri nabavi premoga za državne železnice. Premogovna industrija je mogla svoje delavce zaposliti le polovico delovnih dni. Sprito strasne bede v premogovni revirih, kjer mora pogosto rudar s polovičnim zaslužkom preživljati 5 do 9 članov družine, premogovna industrija ni znatno reducirala zadostno število delavcev, ki je nazadovale

nasproti prejšnjemu letu le za 289. Nasprotno pa se je v toplinskih obratih povečalo število zaposlenih delavcev za 164. Kako se je v zadnjih letih gibal število pomorjarskih aktivnih članov, upokojencev in nezgodnikov nam kaže naslednja primerjava:

	polmoortani upokojenci	akt. čl.	po pravilih	nezgodniki
1925	16.737	4075	236	
1929	15.587	4538	523	
1931	11.529	4903	634	
1933	9.746	5581	747	
1934	9.951	5686	813	
1935	9.826	5731	864	

Gornje številke nam kažejo kako hudo je nazadovale število aktivnih članov pri naglem naraščanju števila upokojencev in nezgodnikov, kar je glavni vzrok težkoč, s katerimi se mora boriti Glavna bratovska skladišnica v Ljubljani. Pri tem je treba še omeniti, da je število staropokojencev od leta 1925. nazadovale sicer od 3706 na 1935. število novopokojencev pa se je dvigalo od 369 na 3781.

Od posameznih bratovskih skladišč je imela v pokojninskem poslovanju novopokojencev znatnejši prebitek le ona na Jesenicah. In sicer v višini 1.064.000 Din, nadalje v Laškem, kjer je znašal prebitek 292.000 Din, v Ljubljani 213.000 Din in v Celju 103.000 Din. Manjše prebitke pa so zabeležile bratovske skladišnice v Storah in v Rajhenburgu. Ostale bratovske skladišnice pa so imele lani 3,9 milijona primanjkljaja. Pokojnine staropokojencev in doklade k pokojnikom je izplačevala Glavna bratovska skladišnica, in sicer doklade do konca maja lanskega leta iz sredstev pokrajinskega pokojninskega sklada za rudarje. Ako vzamemo pokojninsko blagajno in pokrajinski pokojninski fond, ki je obstojal do konca maja 1935, kot celoto je imela ta zavarovalna panoga lani primanjkljaja 2.069.400 Din.

Rada se peni,

še bolj osvežuje,

izdatna pri uporabi.

Din. 6.-

NIVEA PASTA za ZOBE

Normalna tuba 6.— Din, velika dvojna tuba 10.— Din.

Gospodarske vesti

— Turčija nam je odpovedala trgovinski sporazum. Beograjsko »Vremec« poroča, da je vlada turške republike odpovedala jugoslovensko-turški trgovinski sporazum kakor tudi klirinški sporazum od 24. julija 1934. Ta dva sporazuma sta bila sklenjena z odgovornim rokom 6 mesecev, zato bo dosednji trgovinski sporazum nehal veljati 31. decembra 1936.

— Stroge kazni zaradi kršitve deviznih predpisov. Finančni minister je kaznoval z denarno globo zaradi kršitve deviznih določb tele osebe in tvrdke: Stepana Galica iz Mihovlana na 20.000 Din, Stepana Pančeka iz Sv. Ivana Zalane na 6.000 Din, tvrdko Blum in Poper iz Subotice na 10.000 Din, Gatiša Bogdana iz Zemuna na 25.000 Din, Šuputa Proka iz Brčka na 10.000 Din, tvrdko Zelenoprometno delniško družbo Bistrico na 50.000 Din, Vorba Pavla iz Subotice na 75.000 Din, Kuhnšmita Leona, agencijo za izvoz poljskih pridelkov v Novem Sadu na 60.000 Din, Bena Forgaca iz Novega Sada na 10.000 Din, Kovača Vojislava iz Subotice na 250.000 Din, tvrdko Jugoslovensko žitarsko trgovsko d. d. iz Beograda na 100.000 Din, Sajo Hermana iz Osijeka na 20.000 Din, Simeona Polaka in Reslerja iz Novega Sada na 200.000 Din, Sajsa Vasilija iz Beograda na 5.000 Din, Cimermana Josipa iz Osijeka na 15.000 Din, tvrdko Interkontinentalno Karo & Jelinek, Beograd na 60.000 Din, Konleša Ferdinanda in Aleksandra Caklija iz Beograda solidarno na 25.000 Din, Belo Uhlada iz Osijeka na 30.000 Din, Fuša Vladislava iz Donjega Kraljevca na 8.000 Din, Mitica Mito iz Donjega Kraljevca na 10.000 Din, Silanita Alberta iz Sombora na 190.000 Din, Rožiča Josipa iz Celja na 60.000 Din, Herleita Franjo iz Zagreba na 25.000 Din, Stajčiča Leopolda, sina iz Bačke Palanke na 200.000 Din, Mirka Gera iz Subotice na 6.000 Din, Ivana Altmana iz Sombora na 6.000 Din, Dragomirja Julija iz Zagreba na 25.000 Din, Konigrant, agencijo za izvoz žitaric iz Novega Sada na 200.000 Din, Mavra Viljama Franca iz Iloka na 100.000 Din, Gustava Kona iz Iloka na 150.000 Din, Manfreda Danila iz Subotice na 25.000 Din, Mirka Puhlerja, trgovca z lesom iz Zagreba na 100.000 Din, Podjetje za izdelavo zvitega pohištva »Colorado« iz Beograda na 7.000 Din, tvrdko Poldi-jeklo (lastnik Dragutin Germer) iz Beograda na 25.000 Din, tvrdko Mednarodno odpremišništvo Evo Banič iz Maribora na 20.000 Din, tvrdko ta predelovanje konoplje Mihajlo Varga, Plavno na 75.000 Din, Arturja Špicerja, trgovskega agenta v Zagrebu na 250.000 Din in tvrdko brata Platinik, Radeče na 20.000 dinarjev.

— Slabo stanje štajerskih vinogradov. Kakor se opaža so štajerski vinogradi leto silno napadani po peronospori, zlasti grozdni peronospori, tako da je veliko vprašanje, koliko bo tega ostalo. Na sadnem drevju se opažajo tudi različne bolezni. Večina poznega sadja je odpadla. Kar je pa ostalo je slabo in deloma razpokano. Stari vinogradi ne pomnijo, da bi kdaj bili naši vinogradi tako hudo v tem času napadeni.

— Carinske formalnosti pri izvozu blaga. Komerčni oddelke generalne direkcije državnih železnic je izdal tole sporočilo: Zadnje čase se pogosto dogaja, da se izvozne pošiljke ne ustavljajo v svrhu carinjenja na tisti postaji, na kateri pošiljatelj želi, da se izvrši izvozna carinska formalnost. Vzrok temu so nejasne in nezadostne izjave pošiljalcev na tovarnih listih o kraju carinjenja. Ker pošiljalec odgovarja železnici za vso škodo, nastalo zaradi nejasne ali nezadostne izjave o kraju carinjenja, se opozarjajo izvozniki da v lastno korist točno označijo na tovarnih listih kraj carinjenja in svoje zahteve glede kraja carinjenja in depozitiranja dokumentov, potrebnih za carinjenje. Razen tega je treba

sa državne železarnice v Vreču. Doe 15. t. m. bo v pisarni inženjerstva štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertna licitacija za instalacijo električne napeljava v vojašnici v Mariboru. Dne 30. t. m. bo pri 1. kolesarskem batalijonu v Ljubljani ofertna licitacija za prodajo posameznih delov za kolesa. Dne 27. t. m. bo pri upravi policije v Zagrebu ofertna licitacija za nabavo 300 hlače črne barve in 28 t. m. za dobavo 650 letnih bluz za zbor policijske straže v Zagrebu. Dne 4. avgusta bo pri ekonomskem oddelku gen. direkcije drž. železnice v Beogradu ofertna licitacija za dobavo raznih pil.

Borze

2. julija.

Na ljubljanski borzi kažejo tečaj deviz le nebitne fluktuacije. V privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,91, dočim so se angleški funti nudili po 243. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,85 v angleških funtih po 242,58, v grških bonih po 28 in v španskih pezeta po 6,65. Nemški klirinški čeki so se trgovali v Ljubljani po 13,94, v Beogradu po 13,921 in v Zagrebu po 13,92, odnosno za 15 julij po 13,84, za konec julija po 13,75 in za konec avgusta po 13,80.

Na zagrebškem efektinem tržišču je notirala vojna škoda 366 den. brez prometa (v Beogradu zaključki po 365). Promet pa je bil v 4% agrarnih obveznicah po 47, v 7% Blairvorn posojilu po 74 in v 8% Blairvorn posojilu po 83.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2966,01—2980,60, Berlin 1752,05—1765,93, Bruselj 740,32, Curih 1424,22—1431,29, London 217,98—220,04, Newyork 4315,38—4351,70, Pariz 288,32—289,76, Praga 180,47—181,85.

Curih. Beograd 7, Pariz 20,25, London 15,3325, Newyork 305,50, Bruselj 51,70, Milan 24,10, Madrid 41,95, Amsterdam 208,30, Berlin 129,00, Dunaj 57,30, Stockholm 79,10, Oslo 77,05, København 68,45, Praga 12,68, Varsava 57,75, Budimpešta 60,50, Atene 2,90, Bukarešta 2,50.

Effekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 366 den. za sept. — okt. 365 den., 4% agrarne 47—48, 6% beguške 66—67, 6% dalm. agrarne 65 den., 7% invest 83,50 den., 7% Blair 74—75, 8% Blair 83—84; delnice: PAB 232 den., Trboveljska 128 den., Isis 10 den. Beograd. Vojna škoda 365—366 (365), za sept. 364,50—365,50 (365), 4% agrarne 48 den., 6% beguške 68,75—69 (68—68,75), 7% Blair 75—76, 8% Blair 85, Narodna banka 6200—6280.

Blagovna tržišča

2.10

+ Chicago 2. julija. Začetni tečaji: Pšenica: za julij 97,50, za sept. 99, za dec. 100,25; koroza: za dec. 65.

+ Winnipeg, 2. julija. Začetni tečaji: Pšenica: za julij 83,375, za okt. 84, za dec. 84,25.

+ Novosadska blagovna borza. Tendence mirna. — Pšenica: baška in sremska 118—119; okolica Sombor in banatska 117—119, baška ladja Tisa 121—123, ladja Begej 119—120; slavonska 119—120. Oves: baški, sremski in slavonski 100—102. Koroza: baška, sremska in banatska 101—103; Moka: baška in banatska »0« in »0gg« 195—205; »2« 175—185, »3« 155—165, »4« 135—145, »5« 115—125, »6« 105—107,50. Otrobi: baški, sremski in banatski 98—102.

+ Budimpeštanska terminska borza (2. t. m.). Tendence čvrsta. Koroza: za julij 11,76—11,80, za avg. 11,78—11,80.

BOMBAAZ

+ Liverpool, 1. julija. Tendence mirna. Zaključni tečaji: za julij 6,64 (prejšnji dan 6,70, za dec. 6,13 (6,22).

+ Newyork, 1. julija. Tendence čvrsta. Zaključni tečaji: za julij 12,40 (12,23), za dec. 11,69 (11,51).

Inženjerska zbornica in mezdno gibanje

Stavke stavbnega delavstva nikakor ne pojenjajo

Ljubljana, 2. julija. Mezdni sporov med gradbenimi delavci in njihovimi delodajalci le še kar noče biti kraja. Komaj so se bili pogodili s stavbenikom Tomažičem — davi se je obnovilo tudi delo na stavbi ob Vodovodni cesti — že je prišlo do gibanja pri nekaterih drugih podjetjih. Včeraj popoldne so zapustili delo Briljevi delavci na stavbi bežigradske šole. Danes popoldne so se zastopniki delavstva razgovarjali s stavbenikom, a do večera ni prišlo do sporazuma. Po zahtevah delavcev gre pri proračunu za zgradbo bežigradske šole samo za okrog 20.000 Din razlike, a zastopnik podjetja je izjavil, da mezd ne more povisati, če mu mestna občina kot naročnica zgradbe te razlike ne doplača. Kakor smemo soditi, bi v kratkem prišlo tudi do sporazuma v Česnijski opekarni v Zgornjih Gamelnjah, medtem ko stavka v Murski Soboti še zmerom traja.

Inženjerska zbornica v Ljubljani nam je v zvezi s stavkovnim gibanjem med gradbenim delavstvom dala na razpolago naslednjo izjavo, ki na simpatičen vzpudben način tolači stališče inženjerjev v zadevi, ki iz precej prozornih razlogov noče z dnevnega reda:

Inženjerske zbornice so zahtevale že pred leti v svojih predlogih in mnenjih, predloženih raznim državnim in samoupravnim oblastem pa tudi v javnosti (na pr. »Jutro« in »Slovenec« z dne 3. oz. 4. 10. 1934), da se morajo delavske mezde na vsak način zvišati tako, da bodo delavci plačani bolje, nego jim je potrebno za golo preživljanje. Prav tako je potrebno zvišanja mezd naglasiti zastopnik inženjerske zbornice tudi pri pogajanjih ob nedavnih stavki gradbenih delavcev v Ljubljani. Za pravilno razumevanje dejanskega stanja in razmer, ki odločno vplivajo na višino delavskih mezd v gradbeni stroki, je treba vedeti, da je glavni regulator delavskih mezd pri nas država kot največji gradbeni gospodar in diktator cen. Padec delavskih mezd na tako nizek nivo je v glavnem njuna posledica načina, kako se javna gradbena dela dajejo v iz-

vršitev in kako se plačujejo. Kakor znano, se javna dela oddajajo na licitacijah. Razpisano delo dobijo podjetje, ki nudi na skrajno nizke proračunske cene največji popust. S tem je država v položaju, da podjetjem ki se potegujejo za javna dela, cene diktira. Čim je zaradi gospodarske depresije privatna gradbena delavnost zelo padla oziroma skoraj prenehala, so se stavbna podjetja začela v toliko večji meri potegovati za javna dela. Konkurenca v obliki nemogočih popustov pa je bila vedno bolj samo na račun delavskih mezd. Pravična in trajna regulacija delavskih mezd v gradbeni stroki je tedaj pri nas odvisna v glavnem od tega, kako bodo država in samoupravna oblastva plačevala gradbena dela, ki se grade po njih naročilu.

Zato je povsem upravičena zahteva, naj se v vsakem razpisu javnih gradbenih del določijo razen drugih pogojev za prevzem dela tudi minimalne mezde, ki jih mora plačevati podjetje, katero prevzame razpisano delo v izvršitev. Te minimalne mezde morajo biti seveda v skladu s splošnim življenjskim standardom pokrajine, kjer se dela izvršujejo. Velika javna dela namreč niso namenjena le svojim prvotnim smotrom, temveč naj služijo tudi občemu oživljenju in okrepitvi gospodarskih razmer v državi. Vse to naj se upošteva vselej, kadar se razpravlja in odloča o delavskih mezdah.

Polovična vožnja za kongres geometrov

Beograd, 2. julija. AA. Prometni minister je dovolil 50%-no vožnino na državnih železnih jugoslovanskim in tujim geometrom, ki se udeležijo sestanka stalnega odbora mednarodne federacije geometrov od 31. avgusta do 5. septembra v Beogradu. Popust velja od 28. avgusta do 8. septembra.

S P O R T

Nemci na državnem kajaškem prvenstvu

Letošnje državno prvenstvo kajakov, ki se vrši v nedeljo na Bohinjskem jezeru, bo že samo po sebi zanimivo zato, ker bo prvič na mirni vodi, dočim so bila vsa dosedanja tekmovanja na Savi. Tekma velja obenem kot izbirna za olimpijado. Prvenstva se bo udeležilo okoli 20 enosoj in dvojk, razen tega pa skoraj gotovo še 15 nemških čolnov izven konkurence, kar bo dalo prireditvi še prav posebno oboležje. Nemški »Kanuverband« priredi namreč izlet v Jugoslavijo pod geslom »Von Triglav bis zur Adria« in bo izbral to priliko da se pomeri z našimi kajakaši.

Nemci bodo po tekmovanju na Bohinjskem jezeru nadaljevali pot po Savi do Zagreba, kjer bodo natovorili čolne na vlak in se peljali do Bosne. Pot jih bo nato vodila po Drini in Vrbasu do morja.

Start za prvenstvo bo točno ob 10. pri Sv. Duhu, cilj pa pri Sv. Janezu. Tekmovalci bodo morali prevoziti 10 km dolgo progo. Izletniški vlak pripelje v Bohinjsko Bistrico ob 8.22 in ima direktno avtobusno zvezo z jezerom, tako, da bodo lahko izletniki pravočasno prispeli na tekmo.

Službene objave LNP

(Iz predsedstva mesto seje p. o. l. VII. 1936) Spored za 5. julij t. l.: V Domžalah, igrišče Domžal ob 16.30 Domžale - Bratstvo, službujoči Flerin, Domžale reditelji: v Celju, igrišče po izbiri Laškega, ob 9. Laško - Krški SK, službujoči Mahkovec, klub, na čigar igrišču se bo igrala tekma, postavi rediteljstvo. V Mariboru, igrišče Železničarja ob 9. Maribor - Železničarji jun., službujoči Stojšič, oba kluba rediteljstvo.

Odobri se prva poskusna tekma Vrhnik - Menges 5. t. m. na Vrhniku. Določita se prvenstveni tekmi Amater - Slovan 12. t. m. v Trbovljah, Slovan - Amater 19. t. m. v Ljubljani.

Verifikacije igralcev: S pravico nastopa 11. julija t. l. za Menges Zupan Franc; s pravico nastopa 1. oktobra 1936 in 1. januarja 1937 za Gradjanski Branovč Vinke in Jeleni Josip. — Poziva se ČSK, da v roku treh dni dostavi seznam izkaznic z objavami za igralca Branovč Vinke in Jeleni Josipa — Vezeta se po § 8, III spl. prav. za Celje Dobraj Konrad do 2. februarja 1941, Berger Aleksander do 2. junija 1939.

Pozivata se Trbovlje in Amater, da v roku treh dni izplačata pr. ss. Božiču sodniški taksi v smislu § 45, 2 sodniškega pravilnika JNS za sojenje tekem s KAC-om dne 28. in 29. junija t. l.

Vzame se na znanje izjava Svobode-Lj., da prepusti Marsu tekmo pomladka in se tekma verifira s 3.0 p. f. za Marsa. — Vzemne se na znanje izjava Elana, da se ne bo udeležil finalnega tekmovanja za prvenstvo drugega razreda in se tekmi verifira s 3.0 p. f. za zmagovalca v obeh tekmah med Bratstvom in Domžalami.

Ostale zadeve bo rešila seja p. o. prihodnja seja p. o. bo 8. t. m. ob 19. v podsavezni pisarni.

Službeno iz SO. pri LNP. Delegirajo se k tekmam 5. t. m.: Domžale: Bratstvo Dežaj, Vrhnik: Menges poizkusna Čamer, Laško: KSK Ocha. — Plenarni sestank ljubljanskih sodnikov bo v ponedeljek ob 20. pri Slamiču.

Ponovno se pod prejšnjo suspenzo opozarjajo vsi sodniki, da v roku 8 dni predložijo po eno sliko za podsavezno kartoteko.

V nekaj vrstah. 12. julija se bosta, kakor smo že poročali, vršili dve mednarodni tekmi naše nogometne reprezentance. Za tekmo proti Turčiji v Carigradu je s seve določil naslednje moštvo: Jakšić, Spasić, Hügl, Mitrović, Matošić, Arsenjević, Stevović, Lečner, Valok, Tirnarić, Vujadinović, Marjanović, Sekulić, Sarić in Tomašević. Isti dan pa se bodo v Beogradu borili proti rumunski reprezentanci igralci Glaser, Radovanović, Belošević, Kovačević, Gayer, Djokić, Medarić, Detlinger, Lešnik, Božović, Kokotović, kot rezerve pa so določeni Urch, Lukić, Jazbinšek in Zečević. — V Wimbledonu se nadaljuje tekmovanje za teniško prvenstvo sveta. Nas seveda zlasti zanimajo uspehi in neuspehi Nemcev in Avstralcev. Četrfinale se je končalo z velikimi uspehi Nemca von Cramma in Angleža Perryja. Von Cramm je odlično porazil Avstralcu Crawforda s 6:4, 7:5, 6:4. Drugi aspirant za svetovno prvenstvo Anglež Perry je že lažje eliminiral Američana Granta s 6:4, 6:3, 6:1. V polfinalu je von Cramm premagal Austrijo s 8:6, 6:3, 2:7, 6:5. Zanimivi so tudi rezultati v doubleu gospodov, Francoza Borotra—Brugnon sta porazila Avstralcu Crawford—Quist s 3:6, 7:5, 2:6, 9:7, 6:2. Nemška dvojica Cramm—Henkel je igrala proti ameriškomu paru Allison—Van Ryn s 6:4, 8:10, 4:6, 6:3. Igra je bila nato zaradi mraka prikinjena. V mešanem doubleu je dvojica Kukuljević—De la Walden porazila gospo Lucasovo in njenega partnerja s 6:1, 6:1.

Nov svetovni rekord v desetboju. V Milwaukee so bile olimpijske izbirne tekme za desetbojce, pri katerih je zmagovalac Glen Morris dosegel 7878 točk in s tem postavil nov svetovni rekord, ki je za 44 točk boljši od dosedanjega rekorda Nemca Sieverta. Morris je dosegel te rezultate: 100 m 10,7 (11,1), 400 m 50,7 (52,2), 1500 m 4:48,1 (4:58,8), 110 m za preke 14,9 (15,8), skok v višino 187 (180), skok v daljino 656 (748), skok ob palici 345 (343), kroga 14,46 (15,31), disk 43,11 (47,23), kopje 56,06 (58,32). V oklepaju so navedeni Sievertovi uspehi.

Prostimo pojasniti. Prejeli smo: »Ob priliki mariborskega Olimpijskega dne 11. t. m. so se pripetili na nogometnem bratovstvu pri tekmah Rapid: Železničar in Maribor: Železničar težki incidenti, ki so prisilili sodnika g. Schnellerja, da je obe tekmi predčasno zaključil. Pri tekmi Rapid: Železničar je bil celo dejansko napaden s strani Rapidovih igralcev, za kateri prestopke je LNP Rapida takoj suspendi-

ral. Odredila se je tudi preiskava s strani LNP, toda v največje začudenje vseh, ki so prisostvovali gornjim tekmam, beremo v današnjih službenih objavah u. o. LNP, da Rapid ni zaključil predvidne tekme, čar ter da se mu dvigne suspenz. V zvezi s tem si dovoljujemo vprašati sodnika g. Schnellerja, kdo je potem zaključil incidente pri tekmi Rapid: Železničar, ki so ga prisilili h prekinitvi tekme, odnosno, če on tega, kar se je dogajalo na igrišču, ne imenuje incidente, zakaj je potem predčasno zaključil tekmo? Gotovo nam bo g. Schneller navedel svoje razloge, kar je tudi v njegovem interesu, ker si je mariborska publika ustvarila o tej stvari svoje mnenje, kateremu sklep u. o. LNP nikakor ne odgovarja. — G. M.

SK Ljubljana. Danes ob 20. obvezen sestank moštva, ki potuje v Beograd. Postava moštva na oknu v tajništvo. Dvignite pravočasno opremo pri hišniku.

ASK Primorje (centralni odbor). Danes ob 20.30 seja v restavraciji Slamič.

ZSK Hermes. Seja centralnega odbora bo drevi ob 19. v novih klubovih prostorih, bivši mitnici poleg Nabavljajne zadruge drž. železnice v Šiški ob glavni progi. Načelniki sekcij se morajo te seje sigurno udeležiti, ker se bo razpravljalo o prireditvah ob priliki kongresa UJNZB v Ljubljani. Točno!

SK Slovan. Danes ob 20.30 odborova seja pri Krusiču. Navzočnost vseh odbornikov, namestnikov, revizijskega odbora in sekcijjskih načelnikov nujno potrebna.

SK Slavija. Danes ob 20. članski sešnanek za vse igralce. Sigurno naj se javijo tudi Japelj A., Kržan, Janežič, Baumgartner M., Turner, Alijančič, Perko, Felstein, Kravos, Jonko in Remie Jože.

Iz Julijske Krajine

Goriške črešnje

Na poslednjem zasedanju goriškega korporacijsko-gospodarskega sveta je poročal kmetijski strokovnjak dr. Scaramuzza o goriških črešnjah in njih gospodarskem pomenu za deželo. Iz njegovega poročila posnemamo v naslednjem nekaj zanimivih podatkov.

Črešnje, ki jih imajo v deželi več vrst, goje predvsem na Krasu okrog Komna, v spodnjih dolinah Vipave in Soče, zlasti v okolici Gorice ter v Brdih. Pridelek je bil letos zaradi hudih neviht in toče pičel in, čeprav so bile cene nekoliko višje kakor lani, so kmetje zanj vedle manj izkupili kakor prejšnja leta. V zadnjih letih dohodki od tega sadja sploh stalno nazadujejo.

V razdobju let 1923 do 1928 je znašal povprečni letni pridelek 18.138 stotov, v času 1929 do 1934 pa 21.097. Leta 1932 je dosegel višek s preko 30.000 stoti. V omenjenih poslednjih 6 letih je goriški pridelek znašal 3 do 4,5% celokupnega pridelka v vsej državi.

Večino pridelka so seveda izvozili, tako v drugem omenjenem razdobju letno po 7 do 15 tisoč stotov v inozemstvo, 6 do 8 pa v druge pokrajine države. Deloma so črešnje tudi konservirali. Največ črešenj so absorbirali dunajski in drugi avstrijski trgi.

Cene črešenj pa so bile leto za letom nižje. Tako so kmetje še leta 1929 izkupili za prodanih 21.200 stotov črešenj okrog 6,7 milijona lir, 1930 za 18.470 stotov 4,8 milijona, 1931 za 19.783 stotov 3,1 milijona, 1932 za 29.493 stotov 2,7 milijona, 1933 za 20.148 stotov 2,24 milijona, 1934 pa za 22.357 stotov črešenj le še 1,6 milijona lir.

Ze leta 1932 in 1933 so v Gorici priredili dve pokrajinski razstavi črešenj za pospeševanje te panoge goriškega sadjarstva. Letošnja razstava je bila medpokrajinska in je na njej razstavilo svoje blago 260 razstavilalec iz 7 pokrajin. Najboljše razstavilalec so nagradili. Vse prve nagrade so pripadle seveda veleposesnikom, raznim grofom in baronom, med drugimi tudi senatorju grafu Segré-Sartoriju, baronom Codelijem, sorodniku znanega fašističnega poslanca Oceaniju (Koojančiču) in drugim. Manjše nagrade po 100, 50, 20 in celo po 10 lir je prejelo 15

Velik Blumov govor

Franc. min. preds. Leon Blum je imel pred DN v Ženevi velik govor, s katerim je izpričal, da je Francija slej ko prej za mir

Neguš v Ženevi

Zadnje dejanje tragične operete — Črni cesar v evropskem mirovnem zboru

Dopisniki velikih evropskih listov poročajo iz metropole Društva narodov, da so v Ženevi občutili nastop in govor neguša kot zadnje dejanje operete s tragičnim zaključkom. Negušev govor ni zbujal pozornosti s svojo vsebino, marveč s tem, kar je bilo iz njega izpuščeno. Neguš je vprašal: »Kaj bodo zdaj storili narodi?«, a ni dal na to vprašanje sam nobenega odgovora. Tenor govora je bil boj za nepriznanje aneksije Abesinije. Zato se že slišijo glasovi, da bo abesinski cesar podvzeti zadnji obupni korak, ki mu še preostaja in se vrtniti v Abesinijo, kjer vodi vladu v Goreju ras Imru. Širijo pa se tudi govorice, da bo Abesinija prostovoljno izstopila iz Društva narodov. S takšnim korakom bi seveda olajšala sedanji položaj sebi in ženevski ustanovi.

Do zadnjega ni nihče gotovo vedel, ali pride neguš v Ženevo na sejo ali ne. Namenoma je bil imenovan za šefa abesinske delegacije ras Nasibu, ki je prišel z ostalimi člani abesinske delegacije precej zgodaj k sestanku. Neguš se je pojavil šele med Edenovim govorom. Prišel je v črni svileni tog v spremstvu treh na oko zelo bojevityh, po evropski šegi oblečenih Abesincev. Abesinija ima prostor v peti vrsti tik francoske delegacije (Etiopija pride pred Francijo). Neguš se je vsedel dva sedeža pred Leonom Blumom.

Graničarjeva drama

Zaradi kokoši čez mejo — Usodne posledice

Budimpeštanski listi poročajo o čudni drami, ki se je odigrala pri Horgosu ob jugoslovansko-madžarski meji. Mlada Jugoslovenka, 19letna pastirica, je čuvala na jugoslovanskih tleh večje število kokoši. Ko so nekatere živali prešle mejo in stopile na madžarska tla, je šla za njimi, da jih spravi nazaj. Graničar, ki je to opazoval, je klical za njo, naj se ustavi. Ko njegovih klicev ni upoštevala, je oddal strel, ki jo je zadel v srce in jo na mestu usmrtil. Zrušila se je na madžarskih tleh, kakšnih deset korakov od meje. Graničar je tedaj še sam stopil čez mejo, da spravi truplo na jugoslovanska tla. Med tem ko je z eno roko vlekel truplo nazaj, je bil drugi držal

Glave abesinskih delegatov so se ves čas zasedanja odražale od ostalih zborovalcev, kakor silhuete. Zadnjih 24 ur pred zborovanjem so si diplomati na moč prizadevali, da bi cesarja pregovorili, naj se ne udeleži seje. Francoski zunanji minister Delbos je obiskal neguša, tudi Avenol se je oglašil pri njem. Nenadoma je okoli zapiščenega moža v hotelu »Carlton« vse oživel. Ko je v popoldanskih urah pred sejo neguš trdovratno vztrajal pri svoji odločitvi, da hoče priti osebno k seji, so se sestali francoski in angleški ministri ter poslali k negušu grškega ministra Politisa, ki je kot edini diplomat na dan prihoda iz vljudnosti obiskal neguša, ter ga prosili za posredovanje, da bi cesar izostal. Politis je šel k negušu. Umel si je celo pridobiti cesarjevega pravnega svetovalca prof. Jezéja, toda na koncu je bilo vse zaman. Neguš je prišel na sejo, prošil za besedo in jo dobil ter povzročil incidente, ki lahko postanejo zelo neprijetni za ženevske interese.

Velika riba v Vrbskem jezeru

Neki ribič je v Vrbskem jezeru ujel skoraj dva metra dolgega soma, ki je tehtal nič manj nego 46 kg. Velika žival se je branila z vsemi močmi in šele po dolgem boju je možu uspelo, da jo je spravil na suho. Po mnenju strokovnjakov šteje žival 60 do 70 let, nekateri jo cenijo celo na sto let. Za veliko vsoto je kupil ribo neki trgovec v Celovcu in jo razstavil v svoji izložbi.

Franc Jožef v najvišjih časteh

Zupanji Nižje Avstrijske so prejeli te dni odredbo, naj ob svečanih prilikah spet nosijo staro župansko medaljo, ki so jo izdali leta 1908, ob 60-letnem vladarskem jubileju cesarja Franca Jožefa. Ta kolajna kaže na eni strani cesarjevo podobo z napisom: »Temi svobodno države je svobodna občina. Na drugi strani je grb Nižje Avstrije. Nova odredba izrečno poudarja, naj se ta kolajna nosi s cesarjevo podobno spredaj. V Avstriji se dogajajo še druge stvari, ki kažejo, da računajo tam povsem trdno z restavracijo Habsburžanov. Nadvojvoda Evgen n. pr. še nadalje inšpicira avstrijske policijske in vojaške naprave. Te dni to nadvojvoda izročil zvezi bivših »Deutschmeisterov«, to je bivšemu dunajskemu polku, posebno pismo Otona Habsburškega.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Če z vami plešem, gospodična, se mi zdí, kakor da bi stopal po lahkem oblaku. »Motite se, gospod, to so moje noge!«

Otrok dveh očetov

Nenavadno srečanje, še bolj nenavadno razkritje — Dva sta plačevala alimente, tretji je bil poročen z materjo...

V vlakcu, ki je vozil proti Pragi, sta sedela dva trgovska potnika. Sprva sta govorila o gospodarskem položaju, potem sta si pripovedovala »najnovejše« dovtipne in druge zanimivosti. Ko jima je zmanjkalo snovi, je eden izmed obeh mož izlekel listniček in pokazal onemu sliko dvehletnega otroka. »To je moj ponos«, je pripomnil. »Zal mi poklic ne dopušta, da bi se briga o drobnejši zanj. Tedaj je drugi istotako izlekel iz svoje listnice fotografijo: »Tudi jaz imam takšnega korenjaka. Steje istotako dve leti.«

Fotografiji sta sličili kakor jajce jajcu. Oba moža sta se gledala kaj začudeno, tem bolj ker je bil oba fotografiji po istem negativu skopiral isti fotograf. Potem se je razvil naslednji pogovor: »Ali je to vaš nezakonski sin?« — »Da! In vaš je tudi nezakonski?« — »Da!« — »Mati je Vera Z., kaj ne?« — »Da!« — »Ji plačujete?« — »Da!« — »Vi tudi?«

Pred sodnikom se je izkazalo, da je de-

Dr. Beneš — poročna priča

V Pragi sta se poročila hči kancelarja državnega predsednika dr. Samala Jaromila Samalova in bibliotekar narodnega muzeja docent dr. Anton Grund. Za pričo pri poroki je bil sam državni predsednik dr. Beneš.

ček, s katerim sta se bahala oba trgovska potnika, »legitimni« sin nekega Z., ki ni imel niti pojma o teh postranskih zaslužkih svoje žene. Ta je bila obsojena na štiri mesece ječe. Kateri pa je pravi oče, ne bo mogoče morda nikoli z gotovostjo dognati.

„Kraljica stratosfere“

Marysa Hilszova je dosegla z balonom višino 14.000 m — Občutki, ki so jo navdajali — Darovi Francije rekordni višin

Francija je navdušena nad dejanjem svoje mlade letalke. Parižanke Maryse Hilszove. V balonu je dosegla višino okrog 14.000 m in je s tem prekosila dosedanje »kraljice stratosfere« Italijanko Carino Negronejevo, ki se je morala zadovoljiti s steer vsega upeševanja vredno višino 12.043 m. Maryse Hilszova, mlada, mična, vitka in prožna ženska, se je dvignila 11 minut po petih jutraj v Villacoublay. V svojem polarnem oblaku, ki naj bi jo ščitilo pred ledenim mrazom svetovnega prostora, v svojih ne preveč elegantnih hlačah in kožuhašnih škornjih ni bila videti baš preveč parižanska. Sama je delala dovtipne o tem svojem oblečilu. Končno so ji nataknili še aparat z dihalnim kisikom, komisar francoskega aerokluba de Voisenbert je še pregledal aparate in balon se je dvignil na-

ravnost v višino. Potem ga je začel zanašati veter. Dolgo časa so ga lahko zasedovali z daljnogledi, dokler ni izginil kot neznatna točkica v modrini etra. Čez eno uro in 11 minut je Hilszova pristala. Ni bila videti preveč utrujena. Z najboljšim tekmo je popravila okrepčila, ki so jih drzni letalci ponudili.

»Bilo je prekrasno«, je pripovedovala ko se je vrnila na zemljo. »Niti trenutek nisem imela občutka negotovosti. Tudi sem trpela, celo v višini 10.000 m, razmeroma malo zavoljo mraza in dihalnih motenj. Aparat s kisikom je deloval izbornoma. Kratkot, preden sem dosegla višino približno 14.000 m, sem zautila morskimi boleznimi podobnim občutkom slabosti.«

Točno višino, ki jo je dosegla, bodo morali še izračunati. Hilszova se je že doslej proslavila s svojimi športnimi poteki. Pred nekaj časa je s francoskim vojnem letalom odpovala na Japonsko, kjer se je udeležila več tekmovalij. Sedaj jo vabijo sovjetski letalci, da bi nastopila v njihovi državi. Francoska ji namerava napraviti posebno slavnost, ki se je bo udeležil menda tudi Leon Blum. Ob tej priliki ji bodo darovali letalo in balon kot dar francoske države »kraljice stratosfere«.

Najtežji Anglež je umrl

V Bromleyu v angleški grofiji Kentški je umrl Richard Harrow, ki se je ponašal da je najtežji mož na Angleškem. Tehtal je nič manj nego 254 kg. Med vojno je služil pri artiljeriji in je imel povsem normalno težo. Šele l. 1920 se je začel hitro debeljeti. V kratkem času se je spravil od prejšnjih 76 kg na 250 kg. Od tedaj je potoval s cirkusi in je kot debelih nastopal tudi v filmu. Ob smrti je štel komaj 38 let. Umrl je za sončarico.

Slučaj — največji pesnik

Kako je nastala francoska marseleja

Bilo je nekega aprilskega večera l. 1792. v Strasbourgu. Poročnik Claude Joseph Rouget de Lisle, mož, ki ni imel nobenih posebnih darov niti za vojaško, niti za umetniško življenje in ki mu je bilo usojeno, da umre 44 let pozneje po neznatnem življenju brezupnega diletanta v največji bedi, je bil povabljen v družbo pri županu Dieterichu. Pravkar je bila dospela vest: Francija je napovedala vojno »kralju Češke in Ogrske«.

Ta vest je vnela glave bolj nego šam-

Zdravnik množestveni morilec

Stockholmska policija je aretirala v enem najodličnejših mestnih predelov 28letnega zdravnika dr. Erika Gburnemanna. Osumili so ga, da je storilec cele vrste doslej nepojasnjenih umorov, Gburnemanna je izdalo pet mladih ljudi, ki so jih bili pred časom prijeli, da so oni zakrivali te umore. Na policiji je Gburnemann priznal, da si je izmisli pet umorov na najbolj rafiniran način. Izvršili pa so jih njegovi pomagali. Ta afera je pripravila švedske liste do tega, da zahtevajo zopetno uvedbo smrtno kazni.

panjec. Manjkalo je samo prave vojne pesmi. Od vseh strani so silili v Rougeta, o katerem so vedeli, da se poskuša z muziciranjem in pesnikovanjem, naj bi zložil nekaj takšnega, kar bo ljudi zgrabilo. V popolnem nasprotju s tem, kar predstavlja znana Pilsova slika, se je mladi mož skromno branil. Bilo mu je nerodno, kmalu je odšel domov. V njegovi tihoti sobi pa je prišlo nenadoma nadenj, sam ni vedel kako: besede, verzji, kitice, takti, ritem, melodija. Pisal je in pisal, poskusil tudi na gosli in končno je utrujen zaspal. Ko se je naslednje jutro zbudil je ležalo pred njim:

Allons, enfants de la patrie,
Le jour de gloire est arrivé.
Contre nous de la tyrannie
L'étendard sanglant est levé.

Čital je, poskusil peti zase, postavil nad vse naslov »Vojna pesem renske armade«, in ko je njegova ustvaritev izšla pri Dannebachu, jo je posvetil vrhovnemu poveljniku, maršalu Lucknerju.

A šele poleti istega leta, ko so prikorakali marseilleski prostovoljci v Pariz, kjer so 10. avgusta sodelovali pri naskoku na Tuileries in pomagali zrušiti prestol, je pesem dobila krila, na katerih je preletela vsa Francijo in ves svet. Odtlej se imenuje »marseleja«.

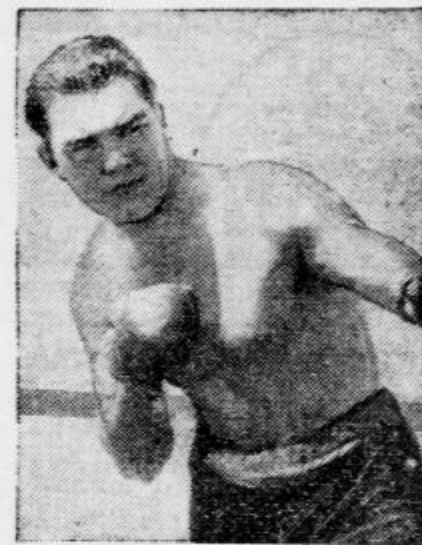
Strela v boksarjevi hiši

Neurje moti kosilo Maksa Schmelinga in Anny Ondre

V torek popoldne je divjala nad Berlinom huda nevihta s treskanjem in nalivi. Nemški boksar Schmeling je sedel tedaj v družbi svoje žene na zastrešeni terasi svoje letne hišice in je prijetno kramljal ter pripovedoval Anny Ondry, kako se je ruval z ameriškim črncem Louisom.

Bilo je malo pred 16. uro, ko se je hudo zabliškalo. Schmeling in Ondra sta obstala kakor zateta. Šele čez nekaj trenutkov sta se zavedla, kaj se je zgodilo: strela je udarila v boksarjevo hišo, iz katere so švigali jasni plameni. Takoj so se zbrali sosedje in telefonirali gasilcem, ki so prihiteli z brizgalno. Njih delo pa se je moralo omejiti le na lokaliziranje požara, kajti Schmelingovi poletni hiši je že zgorela streha.

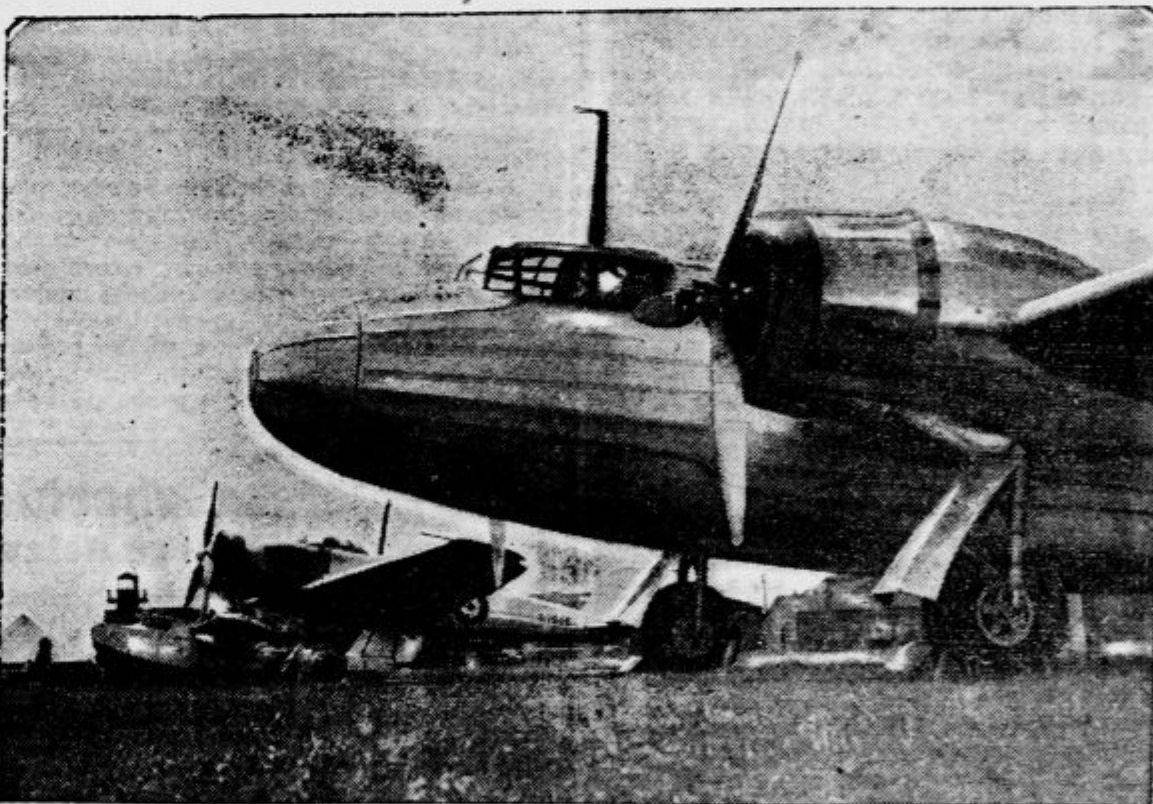
Po katastrofi sta izpovedala boksar in filmska igralka, da sta v trenutku nesreče ravno sedela pri obedu. Po čudežnem naključju sta ostala oba nepoškodovana, dasti bi ju bila strela lahko ubila ali vsaj oplazila ali omanila. Schmeling in Ondra sta začela po nastalem ognju kajpada urno popravljati in reševati svoje reči. Streha letne hiše je popolnoma uničena, k sreči pa je nalive sam pogasil nadaljnji ogenj, sicer

Schmeling v svojem poklicu

bi bili plameni polizali stavbo do temeljev. Boksar in njegova žena sta se po požaru odpeljala iz okolice v Berlin, kjer so ju znanjci in prijatelji iskreno pozdravljali ter jima čestitali, da sta odnesla zdravo kožo.

Novi bombardier angleške zračne sile

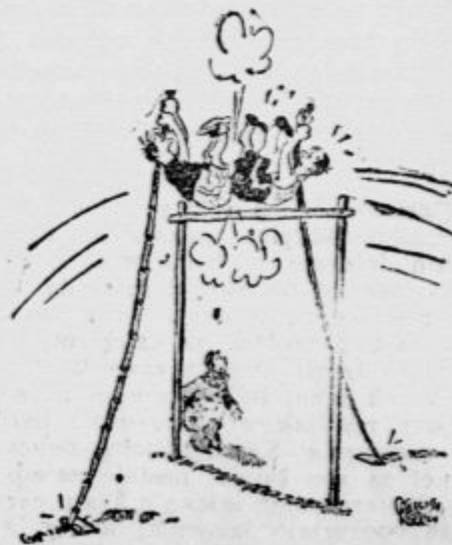
To letalo je najnovejši tip angleškega bombardierja. Izdelali so ga v Vickersovih tvornicah, v zraku pa se je dvignilo prvič v Eastleighu blizu Southamptona

NAMESTO ANEKDOTE

»O,« je dejala vedeževalka z grobnim glasom in bolščila v kavno goščo, »bojim se, da bo neka oseba, ki je vam zelo blizu, doživeja veliko razočaranje!«

Tega se bojim tudi jaz,« je dejal obiskovalec, »pravkar sem namreč opazil, da nimam pri sebi niti pare.«

VSAK DAN ENA

Oba hkrati: »Oprostite, prosim...« (»Everybody's weekly«)

Francoski umetniki so priredili tekmovalje v okusnih kopalnih kostumih in so priznali nagrade za okusno odelo na peščini: gđici Liégerovi za njene shorts ter miss Joani Warnerjevi za njen kopalni plašč

ZANE GREY:

BETTY ZANE

10

Zgodovinski roman iz ameriške revolucije

»Haha! Nu, znana reč je, da jaše na svojem ponju kakor sam peklenšček,« je vzklil polkovnik Zane in se od srca zasmejal. »Pri nas se vobče ne manjka dobrih jezdecov; slišali boste na primer, kako je podpolkovnik McColloch skočil s pečine.«

»Dajte,« je rekel polkovnik, »primaknite si stole, da slišimo Izakovo povest.«

»Nimam vam mnogo povedati,« je rekel Izak z glasom, ki je bil še vedno zelo slaboten in tihi. »Na žalost bo tudi nekaj slabih novic, a te si prihranim za konec. Letošnje leto, če bi ga bil dokončal pri Vajendotih, bi bilo deseto mojega ujetništva. Zadnje čase, skoraj že štiri leta, niso prav nič slabo ravnali z menoj, in godilo se mi je dosti bolj, nego si mislite. Vzroki mojega dolgega ujetništva so vam gotovo znani. Že nekaj let mi na vse kriplje prigovarjajo, naj se dam sprejeti v rod, naj vzamem Marijo, ki jo imenujejo »belega žerjasa,« za ženo ter postanem Vajendotec. Za nič nisem hotel privoliti, čeprav sem se varoval, da ne bi razdražil Indijancev. Dovolili so mi, da sem se v taboru prosto gibal, obenem so pa skrbno pazili name. In gotovo bi

še danes sedel med Indijanci, če me ne bi bil obšel sum, da je Hamilton, britski guverner, zasnoval načrt, kako bi s Huronci, Sonijci, Delevčci in drugimi rodovi zadaj belcem vzdolž reke strahovit udarec. Več mesecev sem opazoval priprave Indijancev za vojni pohod in tolikom obsegu, da se doslej še niso lotili podobnega. Nazadnje sem zvedel od Majre, da je bil moj sum popolnoma osnovan. Kakor hitro se je ponudila ugodna prilika za beg, sem jo porabil in ušel. Nobeden izmed vojščakov me ni dohitel, niti »Hitra puščica« ne, vajendotski tekač, ki mi je prestrelil roko. Zadnje tri ali štiri dni sem se le s težavo pretolkel; preživljal sem se z zelišči in koreninami, in ko sem dospel do reke, sem že omagoval. Porinil sem neko deblo v vodo, da bi me zaneslo na drugo stran. Potem me je zagledal naš stari pes. In tedaj sem vedel, da sem rešen, če se bom le mogel dovolj časa držati. Tisti mah, ko je mladi mož s puško pomeril name, sem mislil, da je vse končano. Zaklicati nisem mogel.«

»Ustreliti ste ga mislili?« je vprašal polkovnik Zane.

»Imel sem ga za Indijanca, pa sem na srečo za časa spoznal zmoto.«

Vse zanimanje poslušalcev se je zdaj oklenilo vprašanja o indijanskem napadu.

»Mar so Indijanci na poti semkaj?« je vprašal Jonatan.

»Tega ne morem reči. Za zdaj so Vajendotci še v svojem taboru. Vem pa, da mislijo Angleži in In-

dijanci skupno napasti naselbine. Mesec dni ali leto dni utegne še trajati, je pa neogibno.«

»In za takim načrtom stoji Hamilton!« je s studom vzklil polkovnik Zane.

»Indijanci imajo upravičene pritožbe. V marsičem stojim na njihovi strani. Oplenili smo jih, prevrili njih zaupanje in prekršili pogodbe,« Pipa in Wingenund sta posebno ogorčena na belce. In, kakor slišim, tudi »Sejalec.« Ta bi plačal za Jonatanov skalp vsako ceno, in mislim, da bi vsak posamezni rod drage volje žrtvoval sto svojih najboljših vojščakov za »Črnega vetra,« kakor imenujejo Leva Wetzela.«

»Si kdaj videl »Rdečega lisjaka?« je vprašal Jonatan, ki je sedel tik pri ognju in je, kakor po navadi, le malo govoril. Bil je izmed vseh Zanonov najbolj divji in najbolj neukrotljiv. Večino svojega časa je prebil v gozdovih, ne toliko zato, da bi se bojeval proti Indijancem, kakor Wetzel, kolikor iz čiste ljubezni do življenja pod milim nebom. Med štirimi stenami je bil zamišljen in molčečen.

»Da, videl sem ga,« je odvrnil Izak. Sonijski glavar je, eden najprezrednejših borcev tega bojevitiga rodu. Ko sem zadnjič prišel v Indian-Head — tako pravijo neki vajendotski vasi — je bil tam in je imel s seboj dve sto svojih najboljših vojščakov.«

»Okruten nasprotnik je, Midva z Wetzelom ga pozna. Zakle se je, da morata najina skalpa viseti v njegovem vrvu.«

»Zakaj sovraži tebe?« je vprašal polkovnik

Zane. »Wetzel je seveda smrtni sovražnik vseh Indijancev!«

Jonatan je zastrel v ogenj in jel brez uvoda pripovedovati:

»Pred nekaj leti sva bila z Wetzelom na lovu. Krenila sva vz vodo, v tako imenovani Girtyjev kraj, kjer sva našla na sled petorice Sonijev. Jaz sem bil za to, da bi se vrnila, a Wetzel ni maral nič slišati o tem. Sledila sva Indijance, jih v večernem somraku zaskočila in jih pobila s tomahokom. Eden nama je težko ranjen ušel, a zasledovati ga nisva mogla, ker sva našla v njihovem taboru belo deklet. Eden izmed rdečih peklenščkov je menda mislil, da sva prišla osvoboditi ujetnico, in jo je s tomahokom ubil. Vendar še ni bila popolnoma mrtva. Vse, kar sva le mogla, sva storila, da bi ji ohranila življenje. Umrla je, in pokopala sva jo kar tam. Rdečkožci, vojščaki iz rodu Rdečega lisjaka, so vodili ujetnico k njemu v tabor, in čez kakega pol leta sem zvedel od nekega prijateljskega Indijanca, da nama je šonijski glavar prisegel pogin. Ni dvoma, da bo igral pri napadu, ki se bliža, vodilno vlogo.«

»V strašnih časih živimo,« je menil polkovnik Zane. »Da, v teh časih so duše ljudi na preizkušnji: a trdno verujem, da je blizu dan, ko bodo rdečkožci poginili daleč za mejo.«

Da bi prepočila mračno razpoloženje, ki se je bilo polaskalo mož, je Betty vprašala Izaka: »Kaj pa tvoja indijanska princesa? Ali je lepa?«

Kulturni pregled

Obisk pri F. X. Šaldi

Nad Barandovim se počasi izgublja veličestna periferija Prage, toda njen velik krog se ni zaključil: selišče za seliščem se vrsti ob Vltavi, gradovi, tovarne in zlasti še številne vile se prislanjajo ob dolgi greben, ki ga je v davnih letih nanosil na prastara češka tla mogočni tok Vltave. Povsod se diha Praga, v njen ogromni trebuh se iztekajo sadovi vrtov, ki se širijo med hišami in segajo v polja, njeni beati possidentes imajo na dobrem zraku svoje vile, njeni izletniki počivajo v dvoje ob robu gozdov, odkoder zaveje celo v vlak vnoji akcij, njeni prijatelji prirode uživajo horacijevsko idilo podeželja v številnih week-endskih hiškah z vrhom ali s prostim dostopom v vitavske valove. Toda tu je velikomestni dih Prage še počasen, podeželsko prijeten, začet v bližnjem gozdu in v zeleni pas obvitavskih travnikov. Praški tempo velja samo še na cesti, ki jo zlasti ob nedeljah kar zabašajo avtomobili.

V enem takih selišč na progi proti Zdrkcam, v Dobřichovicah biva sedaj veliki češki kritik in pesnik, evropsko vidni vrh češkega kulturnega življenja F. X. Šalda. Profesor Karlove univerze, toda eden izmed onih, čijih težje ni za katedro in v seminarju, marveč v širokem toku javnega življenja. Že štirideset let in še več se uveljavlja v češkem kulturnem svetu glas tega prodornega analitika estetskih vrednot, mojstra kritične sinteze, napadalnega bojovnika za najvišji valeur, ki ga moreta dati v poeziji genij in nadarjenost. Glas nemirnega vzpodbudjvalca k popolnosti in mojstrstvu, ki je srečno uravnesil v sebi znanstvenika in umetnika in združil apolitična načela svojega klasičizma z dialektičnim vzgledom stvarjalne opojnosti in umetniške enkratnosti.

V češki literaturi zadnjega pol stoletja, odkar je pričela premagovati od preporoda podedovan provincializem in dosežati v delu nekaterih pesnikov višino sodasnih vrhov zapadnih slovstev, je F. X. Šalda pojav tiste vrste, ki nima okoli sebe enakih in ki je s svojo veličino žarišče več pesniških rodov. Še dandanes, ko se je ta osebnost formata Sainte Beuvea ali Taina približala sedemdesetemu letu, evtopisemski meji vsega človeškega, sodi F. X. Šalda ne le med najplodovitejše delavce v češki kritiki (znan je njegov Zapisnik, ki ga sam ureja in piše), marveč tudi med kritike, ki jih največje in v največjim pridom konzultira sleherni književnik in prijatelj književnosti.

Mož, ki ga krstni list netoprosno uvršča med starce, je v resnici ena najmladostnejših priklazni v češki kulturni sodobnosti, če razumemo pod mladostno vzgled spontane miselnosti in dela, sposobnost, da se vživlja v slaherno novo idejo in dojamu tudi najradikalnejši nemir, ki ga kakšna velika misel ali sanja povzroči v sedanjem času. V F. X. Šaldi pa se ta neprestani preliv mladostnosti izravna v zrelo modrostjo človeka, ki ne vidi v življenjskih pojavih samo njihove bledečee vnanosti in pen njihove opojnosti, marveč čuti za njimi tudi skrito zakonitost, vsi red in notranjo sovisnost; čuti imperativ nadozbe in nadčasovnega zapoved njihove teleološke vsebine. Šalda je — gledano z oči evropske primerjalne literature — pojav istega plimenitega rodu, kakor Benedetto Croce v Italiji, Valéry, Gide in Romain Rolland v Franciji, José Ortega y Gasset v Španiji, Oskar Walzel v Nemčiji, če podredimo duhovnemu tipu intelektualno različnost svetovnega nazora in oblikovno različnost njihovega dela. Kakor Šalda na nekem mestu obzvaluje, da Mácha, Vrelický in Březina niso pisali v enem izmed evropskih jezikov, ker bitako pripadali evropski literaturi, bi bilo treba zaradi nalike obzvalovati, da ni Šaldovo delo opisano v francoskem ali katerem drugem jeziku in tako dostopno evropski kulturni eliti. Toda tako obzvalovanje je samo primera en passant, zakaj v resnici je F. X. Šalda funkcionalno izvršil v češkem jeziku večjo vlogo, kakor bi jo drugod; že to, da je češki esej postavil na evropsko višino in da je dal češki kritiki rahločutnejši jezikovni instrument, čigar zmogljivost zaznavamo v vsem današnjem češkem kritično-esejističnem slovstvu, izpol-

njuje življenjsko poslanstvo celega moža.

F. X. Šalda se je umaknil pred trušcem veličestnega življenja v zeleno tišino Dobřichovic, kjer si je našel na pobočju brega, čigar tema pokriva krasen gozd (najlepše stezo v ta gozd so nedavno službeno imenovali: Steza F. X. Šalde) udobno vilo. Ko sem nekemu junjasko nedeljsko popoldne prispel v Dobřichovice, me je na postaji prvi pozdravil smehljaj priklupnega smichovskega založnika in knjigarja Grgala, prvega založnika Šaldovega zapiskalca in vnetega častilca nove dobfichovske znamenitosti. Z njim sva najprej obredila Stezo F. X. Šalde in ob svežih priplivih dobrega gozdnega zraka pretrčala vrsto časovnih vprašanj na mejah literature in svetovne politike. Nato sva zavila v vilo, ki jo obdaja vrt z drevmi in cveticami in s čije oken se odpira širok razgled po vitavski ravnini med dvema grebenoma in posebej še na Vitavo, najbolj češko izmed čeških rek.

Profesor dr. F. X. Šalda je imel tisti hip še goste, prav za prav gostinje: dvočlansko delegacijo iz praškega »Březinovskega« kroga, v kateri sem lahko s posebnim veseljem pozdravil Březinovega Eckermana, gospo Pickovo—Saudkovo. Avtor »Bojev za jutrie« je sedel za pisalo mizo pred oknom, ki razkazuje široko scenarijo vitavske pokrajine. Njegov obraz, znan s tolikih posnetkov in vendar drugače v svojem živem nemiru, je dobil v tej osvetlitvi nekam pomirjen in v profilu skoraj goethejevsko izoblikovan značaj. Bolezen otežkoča F. X. Šaldi pogostejše gibanje, vendar pa na srečo ne ovira gibčnost njegovega duha, ki je dobil v tem interieru harmonično okolje. Stepe so večidel izpolnjene s knjižnimi policami; po hrbtih knjig sem bežno spoznal ne morda prevladujočo, vendar pa prav močno udeležbo francoske literature. (Prof. Šalda je strokovnjak za romanska slovstva). Tu in tam vise originali čeških mojstrov, izmed katerih mi je bil švabinejski najočitnejši: pokrajine s svojimi rahlimi barvami in clair-obscuri izražajo izbranst in apolitično pokojnost.

Razgovor z velikim mojstrom, čigar obisk sem bil uvrstil med najpomembnejše točke svojega praškega programa, je trajal ob pogosti in prijetni menjavi smovi, v razpoložnosti, ki je čedalje bolj izgubljala napetost prvih trenutkov, skoraj poldrugo uro. Prof. Šalda je zanimalo naše slovensko in sploh jugoslovansko kulturno življenje, in to, da ga nisem presenečal s konkretnimi vprašanji in napadi literarnega intervjuista, je samo pripomoček razgovoru do nepriljubljenega razpleta. Govorila sva o Cankarju, ki ga ceni kot tolmača slovenskega lirizma in izpovedovalca slovenske etične žetje, pa o Ivi Vojnoviču, ki ima med Čehi sploh velik sloves; nemara celo večji ko v domovini. Ni mu bilo prav, da ne maram predavati v Pragi o naši literaturi. »Toda če vas pri nas predvsem zanima češka kultura,« je dejal prof. Šalda s poudarkom, »se nikar ne omejujte na samo literaturo. Čehi smo dosegli najvišje vrednote najprej v glasbi na drugem mestu v slikarstvu in šele na tretjem mestu v poeziji; zanjimate se tudi za naše slikarstvo! Lirika je naša najvišja literarna vrsta, toda kako dati njene najzrelejšje sadove drugim narodom, ne da bi trpela včas čudovito rahla umetnost njihove forme?«

Izpraševanje se je kdaj pa kdaj obrnilo: ta sloveči predstavitelj sodobnega zapadnjštva je hotel vedeti, kaj imamo Jugoslovani v sodobni literaturi, kar bi lahko označili za veliko v zapadnem smislu. Mogoč sem navesti eno samo ime: Miroslav Krleža. Toda zlic vse prepričevalnosti in silij »Hrvatskega boga Marsa« in kljub neoprijemljivi formi učinkoviti vsebini romana »Vrtni Filipa Latinowiczja,« ki sta prevedena v češčino, je to vendarle premalo, da bi občutili tudi v Pragi svojske panonske element v umetnosti Krleže, ki je velik predvsem v celoti svojega dela, v strnjnosti pesniških, novelističnih in esejističnih spisov, v široki razletem toku svojega sloga, v udarnosti svojih misli in svetlosti svojih prividov.

Prof. Šalda dobro pozna različnost naših kulturnih pasov in njih dramatična

trenja, ki napolnjujejo tudi književnost s fermenti vretja. Pozna slovensko bolesto: manjšino v Italiji, in čuti z njo, on, ki je izmed Čehov nagloble pogledal v delo Danteja in ko je preko Crocea prišel k svoji estetski sintezi. Slišal je o kvaliteti slovenskega gledališča. Toda od vseh naših tem je najrajši uhajal v češko literarno življenje in kazal, kajkrat s primerno bridko ironijo in vedrega humorja, vzvišeno stališče arbitra, ki skoraj že pol stoletja presoja češke literarne tekme.

Ko sva z založnikom Grgalom zapuščala dom F. X. Šalde, je prihajal od Vitave in iz gozda že prvi dih predvečera. Dobřichovice so s svojimi elegantnimi, v vrtove zaprtimi vilami doblje nekako weimarsko nobleso. Šaldov obraz, ki se je ob slovesu še enkrat pokazal na stopnicah, s solničnim odsevom na mladostnih potezih, je pričal o veliki notranji sili in svetli ubranosti. V tistem hipu se mi je zopet fizično približal Goethejevemu liku. Za njim je ostalo v moji duši podobno valovanje, kakor ga je Eckermann občutil po srečanju s pesnikom »Fausta.« Toda od češkega Goetheja 20. stoletja ni prihajala razdvojenost Faustove narave, boj med inteligenco in strastjo, marveč slovensko izzvenjavajoči glas o zemlji in o višjem smislu narodovega življenja, o zmagi duha nad gmo, sposobnosti nad številom, kvalitete nad količino.

B. Borko.

Zapiski

Dr. Josef Karásek. Dne 2. t. m. je poteklo 20 let, kar je na Dunaju umrla pomembni slavist in velik propagator

Sokolstvo
Navodila za župni zlet v škofji Loki

Gostje na župnem zletu. Vsakega Sokola in Sokolico mora razveseliti, da je prišlo do tesnejšega sodelovanja z bratskimi sosedi in župami in tako bomo mogli letos pozdraviti v Škofji Loki poleg zastopnikov saveza SKJ tudi zastopnike drugih žup naše banovine, od katerih bodo nekatere tudi aktivno posegle v nastop. Tako je zagotovljen nastop olimpijske vrste pod vodstvom br. dr. Viktorja Murnika. Olimpijci prispejo v Škofjo Loko z avtom v nedeljo, nastopil bo tudi jezdní odsek Ljubljanskega Sokola. Konjeniki, bratje in sestre, bodo sprejeti v Škofji Loki v soboto okrog 20. pri letnem telovadišču.

Olimpijska vrsta in jezdní odsek. Olimpijci bodo demonstrirali cel potek mednarodne tekme. Nastopili bodo na drogu, bradli, krogih in konju, izvajali pa bodo tudi proste vaje. Jezdní odsek Ljubljanskega Sokola pa ima na sporedu štiri točke: Voltežiranje, lov za trakom, četvorko in skoke.

Škofjeločani, razobesite zastave! V soboto in nedeljo bodo velike svečanosti privablje v naše staroslavno mestce mnogo gostov iz vseh krajev naše domovine. Hitni posestniki se v ljudno naprošajo, da razotesejo zastave, vsi meščani pa se vabijo, da store vse, da ponesejo mili gostje od nas kar najboljše, prijetne vtise.

Prihod telovadnih oddelkov. Vsi telovadni oddelki, razen dece, morajo prispeti v Škofjo Loko s prvim jutranjim vlakom od avtoosem. Po prihodu v Škofjo Loko se pred postajo formirajo posamezni oddelki, ter odidejo peš na telovadišče. Skušnje za članstvo in naraščajo prično ob 8.30. Dece prispe v Škofjo Loko z opoldanskimi vlaki in se vrše skušnje za deca ob 13.30 na letnem telovadišču. Zbora za skušnje in nastope se vršita po družtvih.

Prevoz udeležencev. Vsi udeleženci imajo na podlagi odloka ministrstva prometa pravico do 50% popusta pri vožnji po železnici. Med Škofjo Loko in kolodvorom so stalno v obratu avtobusi. Za goste iz Ljubljane bodo pripravili posebni avtobusi, ki bodo vozili v nočnih urah v Ljubljano. Cena Din 10. Ti avtomobili pa bodo seveda vozili le tedaj, ako bo zadosti interesentov (najmanj 25). Prijaviti se je v zletni pisarni v Sokolskem domu.

Telovadem in telovadkam! Vsi telovadci in telovadke se morajo udeležiti spreveda po mestu. Kdor nima kroja, pa v civilu z znakom! V oblačilih morata vladati popoln red in mir. Sestrin ni dovoljeno nositi drugega nakita kakor uhanov in prstana.

Moški oddelki ostanjejo po nastopu na telovadišču, da ga spravijo takoj v red. Nastopajoči oddelki morajo biti na svojem mestu ob vsakem vremenu, kajti župni tehnični odbor bo v primeru slabega vremena izdal nadaljnja navodila kar na licu mesta.

Zdravniška služba je v rokah br. dr. Djordja Cavića. Ambulanta bo postavila na telovadišču, postaja za prvo pomoč pa bosta v Sokolskem domu in pri Burdychovih. Rediteljem, ki so pod vodstvom br. inž. Matjeja Hafnerja se pokoravajte! Zlasti opo-

kulturne vzajemnosti vseslovanske, zlasti češkoslovske. Rodil se je 2. 6. 1868 v Miletnu, gimnazijo je dovršil v bližnjem Jičinu, vsučiliške študije je začel v Pragi, nadaljeval in končal pa jih je na Dunaju, kjer je bil na Jagič njegov glavni učitelj, ki mu je tudi pozneje ostal naklonjen prijatelj. Že kot dijak se je Karásek naučil vseh slovanskih jezikov, da jih je obvladal vsaj pasivno. Prepotoval je v študijske svrhe — pripravil se je namreč na vseučiliško kariero — mnogo slovanskih dežel, bil med drugim v Macedoniji, Bolgariji, pri Lužickih Srbih in na Poljskem, v poznejših letih pa je zahajal večinoma v Slovenijo in na obalo Jadranskega morja, kjer je iskal obenem zdravja, ko ga je mučila kakor njegovega tovariša V. Oblaka jetika, ki mu je prekržala vse visokoleteče načrte. In tako je ostajal doma med štirimi stenami in studiral ter pisal. Zasledoval je pri vseh Slovanih vsak važnejši kulturni pojav, ga objavil in ocenil v raznih čeških listih (Česká revue, Moravská Orlice in dr.) ter se seznanjal osebno ali pismeno z vsakih vznikačojim kulturnim delavcem. Ob smrti je zapustil preko osemstisoč dopisov, ki jih je uredila njegova vdova Melanija, obenem sama češka pisateljica, ter jih določila za praški muzej, kamor so zdaj, ko je tudi ona prešla kratkim umrla, prišli. Dr. Bohuš Vybiral, neumorni prevajalec iz naše književnosti in prvobornik J. Č. lige, je dejal nekoč v Ljubljani, ko je bil za svoje delo od naše države odlikovan, da samo nadaljuje delo svojega starejšega prijatelja Karáseka.

Je prav vsak dan in so danes društva že za vsakim vogalom. Pa se bodo slične težave vleklo še naprej in bodo v škrbljih tudi tisti, ki bodo sestavljali poročila in kronike za prihodnje društvene jubileje.

Kako odpomoči tem zadregam?

Predvsem; treba je rešiti vse, kar je med starejšim članstvom in sodobnim prebivalstvom še v spominu. Vsi ti spomini se naj vpišejo v debelejšo, dobro vezano knjigo. Svečeno je treba navesti, da je zbrana snov le usno izročilo, ki so ga podali ti in ti ljudje. Odslej pa bo treba poveriti vodstvo društvene kronike sposobnemu odborniku ali članu, ki bo res pazil na skrbno zapisovanje dogodkov. Sliko v posameznih dobah mogoče povzignjevo tudi okoliščine, ki ponazorijo po posamezne dobe in so najbolj živahno stivo. Za vzgled bi navedel kroniko trnovske fare, ki jo je izdal pred leti župnik Vrhovnik.

Tako naj bi pisali kroniko posameznih društev, pa bi pisanje podajalo tudi pestro življenjsko sliko kraja samega in njegovih prebivalcev. V kroniko bomo lepili tudi vse časopisne izrezke, ki se tičejo našega društva. Pevska skolska gasilca in druga društva imajo tudi svoje strokovne liste, kamor poročajo o svojih društvenih zadevah. Te časopise koncem leta večje in spravljajo v društveni arhiv ali knjižnico. Članki, ki se tičejo domačega društva, pa se naj izrežejo iz posameznega izvoda dotičnega časopisa in vlepajo v kroniko: tako imamo vse društvene spomine shranjene v priročni izvodu in v potrebi ne stikamo za podatki in tiam.

Za kronista pa je tembolj dragocen, čim bolj je star ves društveni arhiv; došli dopisi, okrožnice in tajniške in blaginjske beležke. Koliko društev pa jih čuva in hrani? In je vendar vsa zadeva tako enostavna. Nabavimo si močno skrinjo ali kovček, ki se dobro zapira, pa ga shranimo na suhem prostoru. Tja vložimo koncem vsakega leta enopile aktov, ki jim na zunanji strani za beležimo letnico. V svrhu lažjega pregleda priložimo tudi knjigo dopisov (ekshibiti).

Najbolj nazorna slika društvenega življenja so tajniški zapisniki, ki vsebujejo zapisnike sej in občnih zborov. Zlasti so potrebni vpisi o vseh sklepih, ki so napravljene, bodisi na seji ali na občnem zboru; ti pričajo še najbolj o delavnosti odbora. Vendar se v nekem pogledu delajo napake tudi pri. Odbor sklene na seji to in ono; v zapisniku prihodnje seje se mora brezpozorno zabeležiti, ali se je sklep izvršil in v kakem obsegu. V zapisnik pa se mora zabeležiti tudi, če se sklep ni izvršil in zakaj ne. Le tako je mogoče slediti društvenemu delovanju.

Društvena kronika mora obsegati tudi seznam članstva. Naj društveni matricar priloži k šopu dopisov, ki gredo v zgodovinskih kovčkah, tudi poimenski članški seznam, če ta ni dovolj razviden iz blaginjskega spiska, kamor beležimo člane, ki so v redu poravnali članarino. Mnoga društva, ki bi lahko shranjevala tudi slike iz društvenega življenja, ki jih lahko lepimo v društveno kroniko, ali pa jih hranimo v posebnem slikovnem albumu.

Prav pohvalno je, če društvo ob svojem večjem jubileju razmnoži društveno kroniko in jo razdeli med svoje članstvo. S pisalnimi stroji in razmnoževalnim aparatom taka stvar ni tako težka. Stroške bodo člani kriti radevolje. Večja društva se bodo poslužila kar tiskanih brošur. Med najlepšimi društvenimi kronikami poznam brošuro, ki jo je izdal v redakciji učitelja Vojteha Debeljaka škofjeloški Sokol ob svojem četrdesetletnem obstoju. Knjiga ima eleganten format, je tiskana na dobrem papirju in jo krasi tudi obilo slik. Vsebinsko podaja res celotno sliko četrdesetletja sokolovanja Škofjeločanov. Način ureditve služi vsem, ki imajo podobne namene, za vzor.

Tiskana beseda je namreč še najbolj primerna, da priklene domače članstvo in od daljane prijatelje in rojake na društvo. V današnjih časih, ko je tisk precej cenen, tiskane brošure niso nedostopne podjetnejšim društvom. Pogumni Kamničani pa so — kakor se napol spominjam, izdajali ob neki priliki celo lasten časopis, ki je vršil propagando za njihovo prireditel. Stroške so kriti oglaš, po jubileju je seveda tisk prenehal.

Mnogim se bo dozevalo, da je izdaja tiskane zgodovinskega pregleda nemogoča. Izgovarjati se bodo predvsem na denarne ovire. Pa si dajte predložiti ponudbe iz tiskarne in boste uvideli, da bo med najlepšimi proslavami jubileja ravno tiskana brošura z društveno kroniko. V taki izdaji, ki bo šla tudi izven domačega kraja, to inercialni rad vsak zaveden domačin pa tudi prijatelj društva od zunaj in s tem gmotno podpri izdajo tiskane brošure.

Del ostalih stroškov bodo krila preplačila in naklonila premožnejši članov in izkupiček za posamezne izvede. Cena jim naj bo po možnosti tako nizka, da bo prišla v roke vsem, ki se zanimajo za društveno delo in njega jubilej.

J. G.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo že za pol stoletja!

Radijska patrulja - Roman v slikah.

18.

Copyright »Pantheon« & »Jutro«.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo orli, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni žensitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajate znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.— v znamkah**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštini položnici na čekovni račun, Ljubljana šte. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Fotografija

1 prvotnega retušerja, 1 leicaopretušerja, izveščarja, sprejme takoj Pelikan, Galje.

Brivskega

poslovdjo 1 mojestrekm izpitom, sprejem takoj, Poudbe na ogl. odd. Jutra pod »Brivce«.

Soferja - mehanika

prvotnega, iše industrijo v Sloveniji. Nastopim prej. Poudbe z navedbo referenc in plače pod »Tresen in zanesljiv« ne ogl. odd. Jutra.

Brivski pomočnik

prvotnega in soliden, dobi stalno službo. M. Ivanica, Ljubljana, Aleksandrova 9, (pasaja).

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Kuharica

privatna, šolstna iše službo kot kuharica, v gostilno, v kuhinjo, ali za ikanje in solerico v večjem prostoru. Podrobne poudbe na ogl. odd. Jutra pod »Privatno nez«.

Daienci (ke)

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vajenca

sprejem v manufaktorno trgovino. I. Ovikl, Puji.

Pouk

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Strojepisni pouk

za časa počitnic (po desetpretnem sistemu) za računalnik in izveščarje. Večerni tečaj. Učna ura znižana na 2 Din. Vpisovanje dnevno. Pričetek novega tečaja 6. julija. Christofor učni zavod, Domobranska c. 15, 15160-4.

INSERIRAJ V »JUTRO«

G. Th. Rotman:

Miha Klapouh

in njegovi prijatelji

73

Rešitev je bila za krepkega Miha

majhna reč, in nič dolgo ni trajalo, pa je bil Tom spet prost. V proslavo veselo

dogodka so zaplesali kolo, nato so jo pa vsi trije odkurili iz mesta, kjer so bili

doživeli toliko neprijetnosti.

15016-4

INSERIRAJ V »JUTRO«

G. Th. Rotman:

Miha Klapouh

in njegovi prijatelji

73

Rešitev je bila za krepkega Miha

majhna reč, in nič dolgo ni trajalo, pa je bil Tom spet prost. V proslavo veselo

dogodka so zaplesali kolo, nato so jo pa vsi trije odkurili iz mesta, kjer so bili

doživeli toliko neprijetnosti.

15016-4

INSERIRAJ V »JUTRO«

G. Th. Rotman:

Miha Klapouh

in njegovi prijatelji

73

Rešitev je bila za krepkega Miha

majhna reč, in nič dolgo ni trajalo, pa je bil Tom spet prost. V proslavo veselo

dogodka so zaplesali kolo, nato so jo pa vsi trije odkurili iz mesta, kjer so bili

doživeli toliko neprijetnosti.

15016-4

INSERIRAJ V »JUTRO«

G. Th. Rotman:

Miha Klapouh

in njegovi prijatelji

73

Rešitev je bila za krepkega Miha

majhna reč, in nič dolgo ni trajalo, pa je bil Tom spet prost. V proslavo veselo

dogodka so zaplesali kolo, nato so jo pa vsi trije odkurili iz mesta, kjer so bili

doživeli toliko neprijetnosti.

Prodaj

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Staro pohištvo

in različna drobnarija naprodaj zaradi selitve. Poljska cesta 15, II. stop. I. medstr. vrata 6.

Šotor

(nemški) za 4-5 oseb, dobro ohranjen, želena zložljiva postelja, damski jahalni škernji št. 39 poceni naprodaj. Ogled Vodnikov trg št. 201, vhod Studenčeva ulica 3.

Prodaj

nekaj miz in stolar, dobro ohranjenih, otroški voziček in hladilno omara. Večna pot št. 2. Podrobnosti.

Rolleiflex 6 X 6

prvi model. Tessa 1:8,5, kakor nov, s torbo, 4 filtri in zaslonom zoper sonce, primerno prodaj. Na ogled v drogeriji Gregorij, Prešernova ulica 5.

Les

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Žagini odpadki

bukovi, hrastovi in smrekovi, po najnižji cenah vedno na zalogi pri Lavrentiju et Co., Ljubljana, Vošnjakova ulica 16.

Auto, moto

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Tovorni avto

3½ tonski v brezhibnem stanju, takoj naprodaj. Medič, Nunska 17/II.

Kolesa

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kolesa

ponikljana in kromirana, vseh nemških znamk, naprodaj po neverjetno nizkih cenah. NOVA TRGOVINA, Tyrševa 36.

Zensko kolo

dobro ohranjeno, kupim. Poudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kolo«.

Živali

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Volčjak

2 meseca star, s krugligrdom za vratom se je zatekel. Odda se Lendavska ulica 4.

Kupim

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

2 vagona cementa

in 200 kv. m pocinkane pločevine kupim za protiravn prvotne notranje opreme. Poudbe pod »Tovarna pohištva« na ogl. odd. Jutra.

Knjige

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kupim Onken

Allgemeine Geschichte (tudi posamezne zvezke). Poudbe ustnem ali pismeno na antikvarjat Sever, Ljubljana, Šteri trg 34.

Posest

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvostanovanjska hiša

ugodno naprodaj Podrobnosti, Cesta XII. št. 11.

V najem

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovino

mesnepraga, blaga, na zelo prometni točki v Ljubljani, s inventarjem, oddam v najem pod zelo ugodnimi pogoji. Poudbe na ogl. odd. Jutra pod »Trgovina«.

Lokali

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dva lokala

oddam skupno ali posamič. Vprašati Kolodvorska ul. 35/I.

Prodaj

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Staro pohištvo

in različna drobnarija naprodaj zaradi selitve. Poljska cesta 15, II. stop. I. medstr. vrata 6.

Šotor

(nemški) za 4-5 oseb, dobro ohranjen, želena zložljiva postelja, damski jahalni škernji št. 39 poceni naprodaj. Ogled Vodnikov trg št. 201, vhod Studenčeva ulica 3.

Prodaj

nekaj miz in stolar, dobro ohranjenih, otroški voziček in hladilno omara. Večna pot št. 2. Podrobnosti.

Rolleiflex 6 X 6

prvi model. Tessa 1:8,5, kakor nov, s torbo, 4 filtri in zaslonom zoper sonce, primerno prodaj. Na ogled v drogeriji Gregorij, Prešernova ulica 5.

Les

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Žagini odpadki

bukovi, hrastovi in smrekovi, po najnižji cenah vedno na zalogi pri Lavrentiju et Co., Ljubljana, Vošnjakova ulica 16.

Auto, moto

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Tovorni avto

3½ tonski v brezhibnem stanju, takoj naprodaj. Medič, Nunska 17/II.

Kolesa

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kolesa

ponikljana in kromirana, vseh nemških znamk, naprodaj po neverjetno nizkih cenah. NOVA TRGOVINA, Tyrševa 36.

Zensko kolo

dobro ohranjeno, kupim. Poudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kolo«.

Živali

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Volčjak

2 meseca star, s krugligrdom za vratom se je zatekel. Odda se Lendavska ulica 4.

Kupim

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

2 vagona cementa

in 200 kv. m pocinkane pločevine kupim za protiravn prvotne notranje opreme. Poudbe pod »Tovarna pohištva« na ogl. odd. Jutra.

Knjige

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kupim Onken

Allgemeine Geschichte (tudi posamezne zvezke). Poudbe ustnem ali pismeno na antikvarjat Sever, Ljubljana, Šteri trg 34.

Posest

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvostanovanjska hiša

ugodno naprodaj Podrobnosti, Cesta XII. št. 11.

V najem

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovino

mesnepraga, blaga, na zelo prometni točki v Ljubljani, s inventarjem, oddam v najem pod zelo ugodnimi pogoji. Poudbe na ogl. odd. Jutra pod »Trgovina«.

Lokali

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dva lokala

oddam skupno ali posamič. Vprašati Kolodvorska ul. 35/I.

Pritlično stanovanje

solčno, parketirano soba, mala sobica, predoba, kuhinja (v kuhinji je tudi plin) shramba, seranšče, vse pod istim ključem, oddam 1. avgusta mirni stranki brez otrok. Ogleda se lahko dnevno od 14-16. ure Marmontova ulica 35, nasproti Notre dame.

Sobo odda

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Solčno zračno sobo

s strogo separiranim vodom, oddam takoj čisti, mirni stranki. Ogled od 8-10 in od 1-3. Novi trg št. 5/II levo.

Opremljeno sobo

prilazno, z električno razsvetljavo, takoj poceni oddam. Cigoj. Gosposka ulica 10/I.

Sostanovalko

s svojo posteljo, sprejem. Linhartova 16. levo, čevljari.

Opremljeno sobico

oddam brez den odosetnu gospoda za Din 120. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

2 opremljeni sobi

solčno in zračni, s posebnima vhodoma, oddam. Cesta na Rožnik 47.

Sobo

lepo, solčno, oddam gospodu. Sprejem tudi abonent na dobro domaćo hrano. Poljska cesta 17/II.

Solčno sobico

oddam v sredini mesta. Neslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Sobe išče

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prazno sobo

blizu kolodvoru ali na Celovški cesti, iščem za takoj. Poudbe na podružnico Jutra v Šiški.

Prazno sobo

strogo separirano, v pritličju, iščem v okolici kavarnarstva Evrope. Poudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ves dan odosetnu«.

Dopisi

Vaaka beseda 3 Din; davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Glück kehre zurück!

Prosim dvignite ponovno pismo.

»Marko«

Pridem pred pošto soboto.

Med mestom in deželo

posreduje Jutrov mali oglasnik

Kdor oglašuje ta napreduje!

ZAHVALA

Iz srca se zahvaljujemo vsem, ki so našega

dr. JOŠKOTA FONA